

LEGE
cu privire la Banca Națională a Moldovei*

nr. 548-XIII din 21.07.1995

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.297-300/544 din 30.10.2015

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.56-57/624 din 12.10.1995

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

- [Articolul 1.](#) Statutul juridic al Băncii Naționale a Moldovei
- [Articolul 2.](#) Noțiuni utilizate
- [Articolul 3.](#) Competența Băncii Naționale
- [Articolul 4.](#) Obiectivul fundamental
- [Articolul 5.](#) Atribuțiile de bază
- [Articolul 5¹.](#) Strategia privind politica macroprudențială
- [Articolul 5².](#) Instrumentele politicii macroprudențiale
- [Articolul 6.](#) Conlucrarea cu organele statului
- [Articolul 7.](#) Cooperarea internațională
- [Articolul 8.](#) Relațiile cu publicul, Guvernul și Parlamentul
- [Articolul 9.](#) Sediul
- [Articolul 10.](#) Conturile
- [Articolul 11.](#) Actele Băncii Naționale
- [Articolul 11¹.](#) Suspendarea executării actelor Băncii Naționale în instanța de contencios administrativ
- [Articolul 11².](#) Notificarea actelor cu caracter individual și a înscrisurilor Băncii Naționale
- [Articolul 11³.](#) Notificarea actelor și înscrisurilor către Banca Națională în cadrul procedurilor administrative

Capitolul II

POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ

- [Articolul 12.](#) *Abrogat*
- [Articolul 13.](#) *Abrogat*
- [Articolul 14.](#) Instrumentele politicii monetare
- [Articolul 15.](#) Operațiuni de piață deschisă
- [Articolul 16.](#) Operațiuni valutare și alte operațiuni
- [Articolul 17.](#) Rezerve obligatorii stabilite băncilor
- [Articolul 18.](#) Acordarea de credite băncilor
- [Articolul 18¹.](#) Asistența de lichiditate în situații de urgență
- [Articolul 18².](#) Acordarea de împrumuturi Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar

Capitolul III
PREVEDERI FINANCIARE

[Articolul 19.](#) Capitalul

[Articolul 20.](#) Repartizarea profitului și acoperirea pierderilor

[Articolul 21.](#) Devizul de cheltuieli

[Articolul 21¹.](#) Remunerarea serviciilor și operațiunilor Băncii Naționale

Capitolul IV
ORGANIZAREA ȘI ADMINISTRAREA

[Articolul 22.](#) Organele de conducere ale Băncii Naționale

[Articolul 23.](#) Componența organelor de conducere, modul de numire și revocare a membrilor acestora

[Articolul 24.](#) Atribuțiile Governorului

[Articolul 24¹.](#) Cabinetul Governorului și Corpul de control al Governorului

[Articolul 25.](#) Incompatibilități și restricții

[Articolul 26.](#) Atribuțiile Consiliului de supraveghere

[Articolul 27.](#) Atribuțiile Comitetului executiv

[Articolul 28.](#) Comitetul de audit

[Articolul 29.](#) *Abrogat*

[Articolul 30.](#) *Abrogat*

[Articolul 31.](#) Ședințele Consiliului de supraveghere

[Articolul 32.](#) Interesele personale ale membrilor organelor de conducere

[Articolul 33.](#) Auditul intern

[Articolul 34.](#) Personalul Băncii Naționale

[Articolul 35.](#) Garanții în exercitarea atribuțiilor

[Articolul 36.](#) Păstrarea secretului profesional

Capitolul V
RELAȚIILE FINANCIARE CU ORGANELE STATULUI

[Articolul 37.](#) Bancherul și agentul statului

[Articolul 38.](#) Consultări și informații asupra împrumuturilor sectorului public

[Articolul 39.](#) Depozite și operațiuni de casă

[Articolul 40.](#) Atribuțiile de agent al statului

[Articolul 41.](#) Interdicția creditării statului

[Articolul 42.](#) Cumpărarea valorilor mobiliare emise de stat

[Articolul 43.](#) Furnizarea informațiilor

Capitolul VI
RELAȚIILE CU BĂNCILE PERSOANE JURIDICE DIN REPUBLICA MOLDOVA
ȘI CU SUCURSALELE BĂNCILOR DIN ALTE STATE

[Articolul 44.](#) Supravegherea și reglementarea activității băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state

[Articolul 45.](#) Servicii de depozit

[Articolul 46.](#) Reglementări prudențiale

[Articolul 47.](#) Furnizarea informațiilor

[Articolul 48.](#) *Abrogat*

[Articolul 49.](#) Rețeaua de informații

Capitolul VI¹

INFRASTRUCTURILE PIEȚEI FINANCIARE, SCHEMELE, ARANJAMENTELE ȘI INSTRUMENTELE DE PLATĂ

[Articolul 49¹.](#) Reglementarea, licențierea, autorizarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare, schemelor, aranjamentelor și instrumentelor de plată care funcționează în Republica Moldova

[Articolul 49².](#) Depozitarul central unic al valorilor mobiliare

[Articolul 49³.](#) Acordarea serviciilor de clearing și de plată

[Articolul 49⁴.](#) Licențierea administratorilor infrastructurilor pieței financiare

[Articolul 49⁵.](#) Autorizarea autorităților de guvernanță a schemelor sau aranjamentelor de plată

[Articolul 49⁶.](#) Retragerea autorizației autorităților de guvernanță a schemelor sau aranjamentelor de plată

Capitolul VII

REGLEMENTAREA OPERAȚIUNILOR VALUTARE

[Articolul 50.](#) Controlul valutar

[Articolul 51.](#) Reglementarea valutară

[Articolul 52.](#) Raportarea operațiunilor valutare

[Articolul 53.](#) Rezervele internaționale

[Articolul 54.](#) *Abrogat*

[Articolul 55.](#) Acordurile internaționale de plată și de clearing

Capitolul VIII

MONEDA NAȚIONALĂ

[Articolul 56.](#) Unitatea monetară

[Articolul 57.](#) Dreptul de a emite bancnote și monede metalice

[Articolul 58.](#) Mijlocul de plată

[Articolul 59.](#) Caracteristicile monedei naționale

[Articolul 60.](#) Imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice

[Articolul 61.](#) Schimbul monedei naționale

[Articolul 62.](#) Asigurarea circulației monetare

[Articolul 63.](#) Evidența monedei emise

[Articolul 64.](#) Retragerea monedei naționale

Capitolul IX

SITUAȚIILE FINANCIARE. AUDITUL EXTERN. RAPOARTELE

[Articolul 65.](#) Anul financiar

[Articolul 66.](#) Evidența contabilă

[Articolul 67.](#) Situațiile financiare

[Articolul 68.](#) Auditul situațiilor financiare

[Articolul 69.](#) Prezentarea și publicarea situațiilor financiare și rapoartelor

Capitolul X

DISPOZIȚII DIVERSE

[Articolul 70.](#) Dreptul preferențial

[Articolul 70¹.](#) Bunurile Băncii Naționale

[Articolul 71.](#) Activități interzise

[Articolul 72.](#) Colectarea de informații statistice

[Articolul 73.](#) *Abrogat*

[Articolul 74.](#) Standarde privind gestionarea adecvată

[Articolul 74¹.](#) Monitorizarea continuă

[Articolul 75.](#) Sancțiuni, măsuri sancționatoare, măsuri de supraveghere și alte măsuri de remediere

[Articolul 75¹.](#) Constatarea încălcărilor

[Articolul 75².](#) Aplicarea sancțiunilor, a măsurilor sancționatoare, a măsurilor de supraveghere și a măsurilor de remediere

[Articolul 75³.](#) Publicarea sancțiunilor

[Articolul 76.](#) Soluționarea litigiilor

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 76¹.](#) Dispoziții finale și tranzitorii

[Articolul 77.](#) Intrarea în vigoare. Abrogări

Notă: În cuprinsul legii, cu excepția articolului 10 alineatul (1), articolului 16 litera c), articolului 53 alineatul (1) litera e) și articolului 68, cuvintele „instituție financiară”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „bancă” la forma gramaticală corespunzătoare, conform [Legii nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Statutul juridic al Băncii Naționale a Moldovei

(1) Banca Națională a Moldovei (denumirea echivalentă – *Banca Națională*) este banca centrală a Republicii Moldova.

(2) Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament.

(3) Banca Națională nu este supusă înregistrării în Registrul de stat al întreprinderilor și în Registrul de stat al organizațiilor.

(4) Banca Națională poate să deschidă sucursale și reprezentanțe în țară și în străinătate unde consideră necesar.

[Art.1 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 2. Noțiuni utilizate

În sensul prezentei legi se utilizează următoarele noțiuni:

Abatere gravă – acțiune sau inacțiune ilegală săvârșită în exercitarea atribuțiilor profesionale, care este suficient de serioasă pentru a justifica eliberarea din funcție a persoanei responsabile.

Administrator al unei infrastructuri a pieței financiare – persoană juridică care stabilește regulile de funcționare a unei infrastructuri a pieței financiare și este responsabilă de operarea infrastructurii.

Asistență de lichiditate în situații de urgență – furnizare de lichiditate de către Banca Națională, din banii acesteia, sau orice altă formă de asistență în situații de urgență care poate conduce la creșterea volumului de bani ai Băncii Naționale, unei bănci solvabile și viabile care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, fără ca o astfel de operațiune să fie parte componentă a politicii monetare;

Aranjament de plată – set de funcționalități operaționale care sprijină consumatorii de servicii de

plată în utilizarea instrumentelor de plată electronică și includ: inițierea de transferuri de fonduri și stocarea sau înregistrarea credențialelor sau a informațiilor referitoare la deținătorul instrumentului de plată electronică. În sensul prezentei legi, în categoria aranjamentelor de plată sunt incluse portofelele electronice.

Autoritate de guvernanță – persoană juridică care stabilește regulile de funcționare a unei scheme sau a unui aranjament de plată.

Bancă – bancă astfel cum este definită la art.3 din [Legea nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor.

Cerință – cerință față de active sau orice alte valori, înaintată de către o persoană altei persoane, cerință de a efectua plata pentru rambursarea datoriei sau altor forme de stingere a obligațiilor.

Creanță – orice instrument negociabil de datorie sau orice alt instrument echivalent, precum și orice instrument negociabil care acordă dreptul de a achiziționa o altă creanță negociabilă prin subscriere sau schimb. Creanțele negociabile pot fi în formă de certificat sau de înscriere în registrul contabil.

Emitent de instrumente de plată – prestator de servicii de plată care emite și pune la dispoziția deținătorului un instrument de plată electronică, în baza unui contract încheiat cu deținătorul.

Infrastructură a pieței financiare – sistem multilateral între participanți și administratorul acestui sistem, care funcționează în baza unor norme comune, formale și standardizate și care este utilizat în scopuri de decontare, clearing (compensare) sau înregistrare a plăților, valorilor, instrumentelor derivative sau a altor tranzacții financiare.

Monitorizare – în sensul capitolului VI¹, funcție a Băncii Naționale prin care se urmărește promovarea funcționării sigure și eficiente a infrastructurilor pieței financiare, schemelor, aranjamentelor și instrumentelor de plată, precum și evitarea riscului sistemic.

Obligațiuni monetare – totalitatea obligațiilor reflectate în bilanțul Băncii Naționale, cu excepția obligațiilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional.

Ordonanță – normă obligatorie, emisă de Banca Națională în scopul executării prezentei legi, cu privire la una sau mai multe bănci care constituie mai puțin de o categorie de bănci.

Schemă de plată – set de reguli formale, standardizate și comune care permit transferul de fonduri prin intermediul unui instrument de plată electronică. În sensul prezentei legi, în categoria schemelor de plată sunt incluse schemele de plăți cu cardul, schemele de remiteri de bani și schemele de plată cu instrumente de plată.

Rata de bază – rata dobânzii de politică monetară stabilită de Comitetul executiv și publicată periodic de Banca Națională.

Recomandare – îndrumare a Băncii Naționale fără putere obligatorie.

Regulament – normă obligatorie, emisă de Banca Națională în scopul executării prezentei legi, pentru una sau mai multe categorii de bănci și alte persoane juridice și fizice.

[Art.2 modificat prin [Legea nr.292 din 19.10.2023](#), în vigoare 21.10.2023]

[Art.2 completat prin [Legea nr.364 din 29.12.2022](#), în vigoare 13.01.2023]

[Art.2 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art.2 completat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.2 completat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

Articolul 3. Competența Băncii Naționale

De competența Băncii Naționale țin:

- a) încheierea contractelor și emiterea obligațiilor;
- b) achiziționarea și dispunerea de bunuri mobile și imobile în scopul exercitării atribuțiilor sale și pentru necesitățile sale de funcționare;
- c) intentarea acțiunilor în instanța de judecată și participarea la proces în calitate de subiect.

Articolul 4. Obiectivul fundamental

(1) Obiectivul fundamental al Băncii Naționale este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

(2) Fără prejudicierea obiectivului său fundamental, Banca Națională, în limita atribuțiilor sale,

contribuie la stabilitatea sistemului financiar și sprijină politica economică generală a statului.

[Art.4 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.4 modificat prin Legea nr.178 din 11.11.2021, în vigoare 29.11.2021]

Articolul 5. Atribuțiile de bază

(1) Banca Națională are următoarele atribuții de bază:

- a) stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat;
- b) acționează ca bancher și agent al statului;
- c) întocmește analize economice și monetare și în baza lor adresează Guvernului propuneri, aduce rezultatele analizelor la cunoștința publicului;
- d) licențiază, reglementează și supraveghează, pe bază individuală și, după caz, pe bază consolidată, activitatea băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state;
- e) acordă credite băncilor, inclusiv asistență de lichiditate în situații de urgență;
- f) constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic;
- g) activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale;
- h) stabilește regimul cursului de schimb al monedei naționale;
- i) păstrează și gestionează rezervele internaționale ale statului;
- j) în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea băncilor internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale;
- k) întocmește balanța de plăți, poziția investițională internațională și elaborează statistica datoriei externe a Republicii Moldova;
- l) efectuează reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova;
- m) licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emisie a monedei electronice;

[Lit.n) alin.(1) art.5 abrogată prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

- o) acționează ca autoritate de rezoluție a băncilor în conformitate cu Legea privind redresarea și rezoluția băncilor;
- p) licențiază/autorizează/emite avizul pentru înregistrarea de stat, reglementează și supraveghează activitatea asigurătorilor, reasigurătorilor și a intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova, a asociațiilor de economii și împrumut, a birourilor istoriilor de credit și a organizațiilor de creditare nebancaară;
- q) acționează în calitate de organ cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, conform [Legii nr.308/2017](#) cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- r) elaborează și implementează politica macroprudențială în raport cu entitățile supravegheate de Banca Națională;
- s) elaborează și implementează documente de politici cu privire la educația și incluziunea financiară în domeniile în care Banca Națională deține atribuții.

(2) Banca Națională are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal obținute în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal.

(3) Subiecții datelor cu caracter personal nu au dreptul de a se opune prelucrării datelor personale circumscrise exercitării atribuțiilor Băncii Naționale prevăzute de prezenta lege.

(4) Prelucrarea datelor cu caracter personal obținute de către Banca Națională potrivit prezentului articol se realizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

(5) În vederea asigurării stabilității sistemului financiar, în situații de criză financiară sistemică sau

de pericol al apariției acesteia, definite astfel de organul național instituit pentru gestionarea crizelor financiare sistemice, Banca Națională poate hotărî adoptarea unor măsuri de stabilizare financiară, prin care poate impune suspendarea sau/și limitarea oricărei obligații de plată sau de livrare care rezultă din orice contract la care o entitate supravegheată de Banca Națională este parte, sau oricărei activități/operațiuni a acesteia, începând cu data intrării în vigoare a deciziei privind aplicarea măsurilor respective, care reprezintă data publicării acesteia pe pagina web oficială a Băncii Naționale, pe un termen de pînă la 6 luni. Decizia privind aplicarea măsurilor de stabilizare financiară se ia de către Banca Națională în consultare cu Guvernul. Măsurile de stabilizare financiară pot fi aplicate tuturor sau anumitor categorii de persoane, precum și tuturor sau anumitor tipuri de activități/operațiuni financiare, în valută străină și/sau în monedă națională. Condițiile și modul de aplicare a măsurilor de stabilizare financiară se stabilesc de către Banca Națională a Moldovei.

(6) În exercitarea de către Banca Națională a atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, dispozițiile [Legii nr.235/2006](#) cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, ale [Legii nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, ale [Legii nr.161/2011](#) privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător și ale [Legii nr.131/2012](#) privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nu se aplică.

[Art.5 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.5 modificat prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

[Art.5 completat prin Legea nr.178 din 11.09.2020, în vigoare 01.07.2023]

[Art.5 completat prin Legea nr.209 din 15.07.2022, în vigoare 05.08.2022]

[Art.5 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art.5 completat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.5 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

[Art.5 completat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

[Art.5 completat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

[Art.5 modificat prin [Legea nr.242 din 29.12.2015](#), în vigoare 29.01.2016]

Articolul 5¹. Strategia privind politica macroprudențială

Banca Națională elaborează strategia privind politica macroprudențială și o implementează în raport cu entitățile supravegheate de Banca Națională. Strategia privind politica macroprudențială se aprobă prin decizia Comitetului Național de Stabilitate Financiară, în conformitate cu [Legea nr.209/2018](#) cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară.

[Art.5¹ introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 5². Instrumentele politicii macroprudențiale

(1) Pentru exercitarea atribuțiilor sale privind implementarea politicii macroprudențiale, în vederea reducerii riscului sistemic, Banca Națională poate aplica, prin act normativ sau, după caz, prin act administrativ individual, următoarele măsuri:

1) stabilirea față de bănci a unor cerințe mai riguroase decât cele determinate în conformitate cu prevederile Legii nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor referitoare la:

a) nivelul de fonduri proprii prevăzute la art.60–62 din [Legea nr.202/2017](#) cu privire la activitatea băncilor;

b) cerințele privind expunerile mari, prevăzute la art.74 din Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor;

c) cerințele privind lichiditatea, prevăzute la art.76 din Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor;

d) cerințele de publicare a informațiilor, prevăzute la art.91–94 din [Legea nr.202/2017](#) cu privire la activitatea băncilor;

2) stabilirea față de bănci a cerințelor referitoare la nivelul amortizoarelor de capital, în conformitate cu art.63 din Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor;

3) stabilirea față de entitățile supravegheate de Banca Națională a unor cerințe referitoare la:

- a) ajustarea macroprudențială a indicatorului efectului de levier;
- b) cerințele de capital la nivel sectorial;
- c) cerințele privind limitarea îndatorării (raportul dintre credite și garanții, raportul dintre datorii și venituri, raportul dintre serviciul datoriei și venituri);
- d) limita macroprudențială neponderată aplicată surselor de finanțare;
- e) marjele aferente instrumentelor derivate în cadrul tranzacțiilor cu instrumente derivate și factorii de ajustare aplicați titlurilor primite drept garanții în cadrul finanțării garantate;
- f) compensarea prin contrapărți centrale;
- g) expunerile intrasectoriale din sectorul financiar.

(2) Actele normative ale Băncii Naționale prin care sunt aplicate măsurile prevăzute la alin.(1) sunt publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării acestora sau la data indicată în textul actului respectiv, care nu poate fi anterioară datei publicării.

[Art.5² introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 6. Conlucrarea cu organele statului

(1) Banca Națională conlucrează cu Guvernul în realizarea obiectivelor sale și, conform prezentei legi, întreprinde acțiunile necesare pentru a realiza o astfel de conlucrare.

(2) Banca Națională furnizează organelor economice și financiare ale Guvernului, la cererea acestora, informații referitoare la problemele monetare și financiare. Organele menționate, la rîndul lor, furnizează Băncii Naționale, la cererea ei, informații referitoare la problemele macroeconomice, monetare sau financiare.

(3) Orice proiect de act normativ al autorităților publice care privește domeniile în care Banca Națională are atribuții va fi adoptat după recepționarea avizului Băncii Naționale. Avizul va fi transmis în termen de cel mult 30 de zile de la solicitare.

(4) Banca Națională și membrii organelor de conducere ale acesteia sînt independenți în exercitarea atribuțiilor stabilite de prezenta lege și nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni de la autoritățile publice sau de la orice altă parte terță. Autoritățile publice, precum și orice alte părți terțe nu vor încerca să influențeze membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale în exercitarea atribuțiilor lor.

(5) Fără a aduce atingere prevederilor art.11 alin.(4) și art.11¹, nicio autoritate publică sau orice altă parte terță nu poate aproba, suspenda, anula, cenzura, amîna sau condiționa intrarea în vigoare a actelor Băncii Naționale, nici nu poate emite opinii ex-ante asupra actelor Băncii Naționale, nici nu poate influența în orice alt mod emiterea actului final al Băncii Naționale.

[Art.6 modificat prin Legea nr.364 din 29.12.2022, în vigoare 13.01.2023]

[Art.6 completat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 7. Cooperarea internațională

(1) Banca Națională reprezintă Republica Moldova la întrunirile, consiliile și organizațiile interguvernamentale în problemele politicii monetare, licențierii activității bancare, în problemele controlului bancar și în alte probleme ce țin de competența ei.

(1¹) Banca Națională poate să încheie acorduri de colaborare și schimb de informații cu autoritățile ce dețin competențe în reglementarea și supravegherea sectorului financiar și bancar din alte state. Schimbul de informații trebuie să fie circumscris exclusiv scopului realizării sarcinilor ce le revin autorităților respective, iar informațiile furnizate de Banca Națională trebuie să fie supuse unor cerințe privind păstrarea secretului profesional similare celor prevăzute la art.36 și în capitolul 3 din titlul V din [Legea nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor.

(2) Banca Națională poate acorda servicii bancare instituțiilor guvernamentale, financiare și bancare străine, precum și organizațiilor internaționale publice, la care Banca Națională sau Republica Moldova participă.

(3) Banca Națională poate participa în cadrul organizațiilor internaționale care urmăresc scopul de a asigura stabilitatea financiară, cea economică și/sau alte scopuri ce țin de atribuțiile Băncii Naționale și

poate coopera sau încheia acorduri de colaborare cu organizațiile respective.

(3¹) Banca Națională exercită drepturi și îndeplinește obligații care revin Republicii Moldova în calitate de membru al Fondului Monetar Internațional, inclusiv ce țin de utilizarea facilităților instituției de finanțare respective, pe termen mediu și lung, pentru nevoile balanței de plăți și consolidarea rezervelor internaționale ale statului.

(4) În limita împuternicirilor sale, Banca Națională ca agent al Republicii Moldova poate să-și asume obligații și să execute tranzacții ce țin de participarea Republicii Moldova la organizațiile internaționale.

[Art.7 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.7 completat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 8. Relațiile cu publicul, Guvernul și Parlamentul

(1) Banca Națională aduce periodic la cunoștința publicului rezultatele analizei macroeconomice, evoluției pieței financiare și informația statistică, inclusiv privind masa monetară, acordarea creditelor, balanța de plăți și situația pieței valutare.

(2) Banca Națională conlucrează cu Guvernul în problemele financiare și bugetare:

a) Guvernatorul Băncii Naționale:

- poate asista și lua cuvântul la ședințele Guvernului, alocuțiunea fiind consemnată în procesul-verbal;

- poate prezenta în scris opinii cu privire la problemele abordate în urma participării la ședințe;

[Lit.b) alin.(2) art.8 abrogată prin Legea nr.364 din 29.12.2022, în vigoare 13.01.2023]

(3) Guvernatorul Băncii Naționale sau membrii Consiliului de supraveghere, sau membrii Comitetului executiv trebuie să explice Parlamentului sau comisiilor lui permanente politica Băncii Naționale, să avizeze proiecte de legi, la cererea Parlamentului.

[Art.8 modificat prin Legea nr.364 din 29.12.2022, în vigoare 13.01.2023]

Articolul 9. Sediul

Sediul Băncii Naționale este în municipiul Chișinău.

Articolul 10. Conturile

(1) Banca Națională poate deschide conturi Ministerului Finanțelor, băncilor licențiate și sucursalelor băncilor din alte state licențiate de Banca Națională, băncilor în proces de lichidare, băncilor-punte, persoanei juridice care administrează fonduri de garantare a depozitelor sau fonduri de rezoluție, persoanei juridice care desfășoară activitate de depozitar central de valori mobiliare ca activitate de bază, societăților de plată, societăților emitente de monedă electronică, furnizorilor de servicii poștale în scopul prestării serviciilor de plată, băncilor centrale ale statelor străine și instituțiilor financiare publice internaționale. Banca Națională nu deschide conturi autorităților administrației publice locale și întreprinderilor, inclusiv celor de stat, cu excepția celor prevăzute de lege în scopul prestării serviciilor de plată.

(2) Aplicarea sechestrului, suspendarea operațiunilor sau aplicarea altor măsuri de asigurare asupra mijloacelor bănești aflate în conturile entităților indicate la alin.(1) deschise la Banca Națională nu se admit.

(3) Banca Națională poate deschide conturi în nume propriu în bănci licențiate, în sucursalele băncilor din alte state licențiate de Banca Națională și în bănci din alte state, pentru efectuarea operațiunilor aferente cheltuielilor sale administrative.

[Art.10 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.10 modificat prin Legea nr.209 din 15.07.2022, în vigoare 05.08.2022]

[Art.10 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art.10 modificat prin [Legea nr.208 din 12.10.2018](#), în vigoare 23.12.2018]

Articolul 11. Actele Băncii Naționale

(1) În scopul îndeplinirii atribuțiilor sale, Banca Națională are dreptul să emită hotărâri, regulamente, instrucțiuni și ordonanțe.

(2) Actele normative ale Băncii Naționale, care sînt obligatorii pentru bănci și pentru alte persoane juridice și fizice, se publică în conformitate cu [Legea nr.100/2017](#) cu privire la actele normative.

(2¹) Actele cu caracter normativ ale Băncii Naționale pot fi contestate doar de către persoana în privința căreia în temeiul actului cu caracter normativ contestat s-a adoptat ori s-a refuzat adoptarea unui act cu caracter individual. Actul cu caracter normativ în temeiul căruia s-a adoptat ori s-a refuzat adoptarea unui act cu caracter individual poate fi contestat doar concomitent cu contestarea actului cu caracter individual.

(3) Hotărârile privind ratele dobînzilor la instrumentele politicii monetare, ordonanțele și alte acte ale Băncii Naționale care nu au caracter normativ intră în vigoare la data adoptării dacă în actele respective nu este prevăzută o altă dată.

(3¹) Actele cu caracter individual emise de Banca Națională se notifică conform art.11².

[Alin.(3²) art.11 abrogat prin [Legea nr.49 din 21.03.2024](#), în vigoare 05.07.2024]

(3³) În cadrul avizării și consultării publice a proiectelor sale de acte normative, Banca Națională solicită o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției. Prevederile [Legii nr.100/2017](#) cu privire la actele normative referitoare la avizarea, consultarea publică și efectuarea expertizei proiectului actului normativ și cele referitoare la intrarea în vigoare a actului normativ, precum și prevederile [Legii nr.239/2008](#) privind transparența în procesul decizional nu se aplică:

a) actelor Băncii Naționale prin care se aprobă:

– măsuri de stabilizare financiară;
– măsuri pentru exercitarea atribuțiilor privind politica macroprudențială și măsuri pentru reducerea riscului sistemic;

– norma rezervelor obligatorii, ratele dobînzii pentru remunerarea rezervelor obligatorii;

– calculul primelor de referință, primelor de bază și coeficienților de rectificare;

b) actelor Băncii Naționale care, în situații de criză financiară sistemică sau de pericol al apariției acesteia, se adoptă pentru executarea [Legii nr.232/2016](#) privind redresarea și rezoluția băncilor.

(3⁴) Înainte de emiterea de către Banca Națională a unui act administrativ individual defavorabil pentru participantul la procedura administrativă, inclusiv în cadrul procedurilor de control desfășurate conform art.75¹ și 75², participantului respectiv i se notifică faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis și i se propune, în vederea audierii acestuia, de a prezenta Băncii Naționale, în termen de 10 zile lucrătoare de la data notificării, opinia sa în formă scrisă. Procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant și până la data prezentării opiniei acestuia sau, în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen, până la data expirării termenului pentru prezentarea opiniei.

(3⁵) La data prezentării opiniei participantului la procedura administrativă sau, în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen, la expirarea termenului de prezentare a acesteia prevăzut la alin.(3⁴) din prezentul articol, curgerea termenului procedurii administrative este reluat. Banca Națională este în drept să nu țină cont de opinia prezentată după expirarea termenului stabilit la alin.(3⁴) și (3⁶) din prezentul articol. Data prezentării opiniei se consideră data notificării Băncii Naționale conform art.11³.

(3⁶) Prin derogare de la alin.(3⁴), audierea participantului la procedura administrativă nu este necesară în cazul emiterii de urgență a unei decizii cu scopul de a preveni producerea de prejudicii semnificative în sistemul financiar, inclusiv în infrastructurile pieței financiare. În acest caz, participantul are posibilitatea de a prezenta opinia sa în formă scrisă în termen de 5 zile de la data notificării actului emis de Banca Națională sau concomitent cu depunerea unei cereri prelabile prin care acesta contestă

actul Băncii Naționale. Banca Națională verifică actul emis pornind de la opinia participantului și poate menține actul respectiv, îl poate modifica, îl poate revoca sau poate emite un nou act. În cazul în care opinia a fost prezentată în termen și separat de cererea prealabilă, curgerea termenului stabilit pentru depunerea cererii prealabile se suspendă de la data prezentării opiniei și până la data notificării participantului despre rezultatele examinării opiniei.

(3⁷) Prin aplicarea prevederilor alin.(3⁴)–(3⁶) din prezentul articol, audierea participantului în sensul art.94 și art.95 alin.(2) din [Codul administrativ nr.116/2018](#) se consideră efectuată.

(3⁸) Termenul în care trebuie finalizată o procedură administrativă se suspendă pe perioada solicitării de către Banca Națională a unor documente, informații, explicații ori a opiniei de la participantul la procedura respectivă, de la autoritățile naționale ori din alte state și/sau de la Comitetul Național de Stabilitate Financiară, cu notificarea participantului la procedura respectivă despre suspendarea termenului.

(4) Actele Băncii Naționale sînt supuse controlului de legalitate în instanțele de contencios administrativ conform procedurii stabilite de [Codul administrativ](#), în măsura în care aceasta nu contravine prezentei legi. Dispozițiile altor legi pot fi aplicate în cazurile privind contestarea actelor Băncii Naționale doar în măsura în care nu contravin normelor stabilite de prezenta lege.

(4¹) Prin derogare de la prevederile art.44 din Codul administrativ nr.116/2018, în cazul procedurilor administrative legate de retragerea licenței pentru activitatea bancară, a licenței pentru activitatea de asigurare sau de reasigurare, a licenței pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată și emiterie a monedei electronice, a licenței pentru activitatea asociației de economii și împrumut și în cazul procedurilor legate de aplicarea măsurilor și instrumentelor prevăzute de [Legea nr.232/2016](#) privind redresarea și rezoluția băncilor, Banca Națională este obligată să atragă în procedură administrativă doar persoana fizică sau juridică care a solicitat inițierea procedurii sau în privința căreia a fost inițiată procedura respectivă ori care ar urma să fie destinat al actului administrativ individual emis în cadrul procedurii respective.

(5) Actele Băncii Naționale nu se supun controlului de oportunitate.

(5¹) Actele Băncii Naționale pot fi contestate la Comitetul executiv al Băncii Naționale prin depunerea unei cereri prealabile în termen de 30 de zile de la data comunicării actului. Termenul de 30 de zile nu se extinde asupra actelor cu caracter normativ.

(5²) Cererile prealabile prin care se contestă actele Băncii Naționale vor fi adresate în exclusivitate Comitetului executiv al Băncii Naționale și vor fi examinate în exclusivitate de către acesta.

(5³) Comitetul executiv al Băncii Naționale va examina cererile prealabile privind actele Băncii Naționale în termen de 30 de zile de la data depunerii.

(5⁴) Repunerea în termenul de depunere a unei cereri prealabile la Banca Națională și în termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ cu privire la actele Băncii Naționale sau cu privire la nesoluționarea în termenul legal a unei cereri de către aceasta poate fi solicitată în termen de 3 luni de la data expirării termenului omis. Termenul de 3 luni prevăzut în acest alineat reprezintă termen de decădere.

(6) Acțiunile de contencios administrativ privind actele Băncii Naționale sau privind nesoluționarea de către aceasta în termen legal a unei cereri se înaintează la Curtea de Apel Chișinău, cu condiția respectării obligatorii a procedurii prealabile prevăzute la alineatele (5¹)–(5³). Contestarea sau acțiunea în justiție nu suspendă executarea actelor emise de Banca Națională.

(6¹) În cazurile în care vizează activitatea administrativă a Băncii Naționale, ordonanța provizorie poate fi solicitată doar odată cu sau după înaintarea unei acțiuni în contencios administrativ împotriva Băncii Naționale, prevederile art.11¹ fiind aplicabile în mod corespunzător.

(7) Actele Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, pot fi contestate doar sub aspectul procedurii de adoptare.

[Alin.(8) art.11 abrogat prin [Legea nr.108 din 19.06.2014](#), în vigoare 15.08.2014]

(9) Cererile de contestare a actelor Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare,

inclusiv măsurile de salvagardare, a actelor Băncii Naționale cu privire la administrarea specială asupra băncii și cu privire la retragerea licenței băncii, a actelor Băncii Naționale adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor/asociațiilor entităților supravegheate de Banca Națională, a măsurilor implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii, precum și a măsurilor impuse de Banca Națională în procesul de lichidare a băncii, se judecă în termen de 3 luni de la data depunerii.

(10) În acțiunile în contencios administrativ cu privire la actele administrative ale Băncii Naționale, instanța de judecată, ca bază a propriei aprecieri, utilizează evaluările calitative și cantitative ale situațiilor de fapt, realizate de către Banca Națională, cu excepția cazurilor în care instanța de judecată constată o eroare evidentă de natură să conducă la o soluție diametral opusă soluției prevăzute în actul contestat.

(11) La constatarea unei erori evidente conform alin.(10), instanța de judecată analizează dacă elementele de probă invocate de către Banca Națională sunt exacte din punct de vedere material, fiabile și coerente din punctul de vedere al aspectelor de importanță substanțială, dacă elementele de probă conțin toate informațiile de importanță substanțială, care ar trebui să fie luate în considerare pentru a evalua o situație complexă, și dacă acestea sunt de natură să susțină concluziile deduse pe baza lor.

(12) Prevederile art.171 alin.(4) din [Codul administrativ nr.116/2018](#), în partea în care prevăd executarea actului administrativ individual doar după soluționarea cererii de suspendare a executării actului, nu se aplică în cazul depunerii unei cereri de suspendare a executării unui act al Băncii Naționale.

(13) În cazul în care un act administrativ individual al Băncii Naționale este contestat cu cerere prealabilă, Banca Națională, din oficiu sau la cerere, poate suspenda executarea actului respectiv până la finalizarea procedurii prealabile dacă sunt întrunite toate condițiile prevăzute la art.11¹ alin.(3). Decizia cu privire la suspendarea executării este luată în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii prealabile sau a cererii de suspendare a executării actului, fără a depăși termenul de examinare a cererii prealabile.

(14) Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind încasarea mijloacelor bănești din contul Băncii Naționale suspendă executarea hotărârii judecătorești respective.

[Art.11 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.11 modificat prin Legea nr.49 din 21.03.2024, în vigoare 05.07.2024]

[Art.11 modificat prin Legea nr.363 din 29.12.2022, în vigoare 20.07.2023]

[Art.11 modificat prin Legea nr.178 din 11.11.2021, în vigoare 29.11.2021]

[Art.11 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

[Art.11 completat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 11¹. Suspendarea executării actelor Băncii Naționale în instanța de contencios administrativ

(1) Până la soluționarea definitivă a cauzei în instanța de contencios administrativ nu poate fi suspendată executarea actelor Băncii Naționale ce țin de domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv de măsurile de salvagardare sau măsurile de stabilizare financiară, a actelor Băncii Naționale cu privire la aplicarea instrumentelor de rezoluție, cu privire la instituirea procedurii de redresare, de remediere, de administrare specială și/sau provizorie a entităților supravegheate de Banca Națională, cu privire la suspendarea sau retragerea licenței, a autorizației, a avizului, a aprobării sau confirmării emise entităților supravegheate de Banca Națională, cu privire la suspendarea activității sau radierea din registru a entităților supravegheate de Banca Națională, cu privire la inițierea procedurii de lichidare silită a băncilor sau a societăților de asigurare sau de reasigurare, a actelor Băncii Naționale adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor/asociațiilor și persoanelor cu funcții de conducere a entităților supravegheate de Banca Națională, precum și a actelor și a măsurilor implementate de Banca Națională, de administratorul special sau de lichidator în cursul rezoluției băncii, societății de asigurare sau de reasigurare sau în cursul lichidării silite a băncii, societății de asigurare sau de reasigurare.

(2) Suspendarea executării actelor Băncii Naționale poate fi cerută în instanța de contencios

administrativ numai după contestarea acestor acte la Comitetul executiv al Băncii Naționale, în termen de 30 de zile de la data adoptării hotărârii Comitetului executiv pe marginea cererii prealabile privind aceste acte sau de la data expirării termenului pentru soluționarea cererii prealabile. Termenul de 30 de zile nu se extinde asupra actelor cu caracter normativ.

(3) Suspendarea executării actelor Băncii Naționale poate fi dispusă de instanța de judecată numai la cererea reclamantului, depusă concomitent cu înaintarea acțiunii, și doar în cazul în care sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) motivele invocate de reclamant în susținerea acțiunii sînt pertinente și bine întemeiate și este un caz *prima facie* împotriva legalității actului contestat;

b) reclamantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele litigiului reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;

c) prejudiciul care ar putea fi cauzat reclamantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.

(4) Sarcina probațiunii întrunirii condițiilor menționate la alin.(3) revine reclamantului. Pînă la proba contrarie se prezumă existența unui interes public în executarea imediată și neîntreruptă a actelor Băncii Naționale.

(4¹) În cadrul examinării cererilor privind suspendarea executării actelor Băncii Naționale, instanța de judecată citează părțile în proces, indicînd data și ora desfășurării ședinței de judecată și anexînd copia de pe cererea de suspendare a executării actelor Băncii Naționale, de asemenea solicită Băncii Naționale să prezinte referința pe marginea cererii de suspendare.

(4²) În termen de 3 zile lucrătoare de la primirea copiei de pe cererea de suspendare a executării actelor Băncii Naționale, Banca Națională depune referința pe marginea acestei cereri.

(4³) Instanța de judecată este obligată să soluționeze cererea de suspendare a executării actelor Băncii Naționale în cel mult 5 zile de la prezentarea referinței de către Banca Națională sau de la data la care trebuia prezentată referința.

(5) Instanța de judecată poate dispune suspendarea executării actelor Băncii Naționale doar în cazul întrunirii cumulative a condițiilor menționate la alin.(3). Instanța de judecată pronunță o încheiere motivată privind suspendarea sau refuzul de suspendare a executării actelor Băncii Naționale.

(6) Hotărîrea instanței de contencios administrativ privind declararea ilegală, parțial sau total, a actului normativ al Băncii Naționale se transmite de îndată Băncii Naționale și se publică neîntîrziat pe pagina web oficială a Băncii Naționale.

(7) Încheierea judecătorească privind suspendarea sau refuzul suspendării executării actelor Băncii Naționale poate fi atacată cu recurs în conformitate cu prevederile Codului administrativ. Recursul împotriva încheierii respective se examinează în termen restrîns, care nu trebuie să depășească 10 zile de la data depunerii cererii de recurs.

(8) Prevederile art.214 alin.(1)–(4) și (6) din [Codul administrativ nr.116/2018](#) nu se aplică actelor Băncii Naționale. Dispozițiile art.214 alin.(7) din Codul administrativ nr.116/2018 se aplică în privința încheierii judecătorești, emise conform prevederilor alin.(5) din prezentul articol, prin care instanța de judecată se pronunță cu privire la cererea de suspendare a executării actului Băncii Naționale.

[Art.11¹ modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.11¹ modificat prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023]

[Art.11¹ modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 11². Notificarea actelor cu caracter individual și a înscrisurilor Băncii Naționale

(1) Banca Națională poate notifica un act sau un înscris:

a) prin transmiterea (înmănarea) actului sau înscrisului, cu semnarea actului de recunoaștere a recepționării;

b) prin poștă cu scrisoare recomandată, cu aviz de recepție;

c) prin serviciu de curierat, cu aviz de recepție;

d) prin fax;

e) prin mijloace electronice de comunicație (poștă electronică sau mijloace electronice de comunicație dedicate);

f) prin publicarea unui comunicat oficial conform alin.(5);

g) prin publicarea actului sau a înscrisului, în cazurile prevăzute de lege;

h) prin publicarea unui comunicat oficial privind disponibilitatea actului sau a înscrisului la sediul Băncii Naționale, conform alin.(10).

(2) Banca Națională poate stabili, prin acte normative, comunicarea obligatorie prin mijloace electronice de comunicație în cadrul procedurii administrative.

(3) Dacă există un reprezentant împuternicit, Banca Națională notifică reprezentantului respectiv actul sau înscrisul. În acest caz, Banca Națională nu are obligația să notifice actul sau înscrisul și persoanei reprezentate.

(4) În cazul notificării unui act sau înscris al Băncii Naționale prin poștă cu scrisoare recomandată sau prin serviciu de curierat, se consideră că actul sau înscrisul a fost notificat destinatarului la data indicată în avizul de recepție.

(5) În cazul notificării actului Băncii Naționale privind constatarea achiziției de acțiuni/participațiuni în entitățile supravegheate de Banca Națională, realizată cu încălcarea legii, suplimentar la notificarea efectuată conform alin.(4), Banca Națională publică un comunicat oficial despre efectuarea notificării pe pagina web oficială a acesteia și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar data notificării se consideră data indicată la alin.(4) sau data publicării comunicatului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în funcție de care dintre acestea survine mai întâi.

(6) În aplicarea prevederilor alin.(4), se consideră adrese valabile pentru notificarea actului sau înscrisului Băncii Naționale următoarele adrese:

a) adresa furnizată de destinatar concomitent cu depunerea cererii sau, în cazul procedurii administrative inițiate din oficiu, adresa furnizată de destinatar la solicitarea Băncii Naționale;

b) în cazul unei entități supravegheate, ultima adresă a sediului furnizată Băncii Naționale de entitatea supravegheată;

c) în cazul în care nicio adresă nu este furnizată Băncii Naționale și destinatarul este angajat, membru al organelor de conducere sau acționar/asociat al unei entități supravegheate, adresa entității supravegheate în conformitate cu lit.b) din prezentul alineat.

(7) Fiecare participant la o procedură administrativă a Băncii Naționale transmite acesteia o adresă valabilă concomitent cu depunerea cererii sau, în cazul procedurii administrative inițiate din oficiu – la solicitarea Băncii Naționale.

(8) În cazul notificării unui act sau înscris al Băncii Naționale prin fax, se consideră că actul sau înscrisul a fost notificat destinatarului dacă Banca Națională a primit raportul pentru verificarea transmiterii ce confirmă transmiterea cu succes a faxului.

(9) În cazul notificării unui act sau înscris al Băncii Naționale prin mijloace electronice de comunicație, drept dovadă a notificării actului sau înscrisului este mesajul salvat în dosarul „Trimise” al contului oficial de poștă electronică al Băncii Naționale sau informarea care confirmă disponibilitatea actului sau înscrisului în cadrul sistemelor informatice. Data notificării actului sau a înscrisului este data înregistrării mesajului în dosarul „Trimise” al contului oficial de poștă electronică al Băncii Naționale sau data expedierii informării care confirmă disponibilitatea actului sau înscrisului în cadrul sistemelor informatice. În cazul în care, după înregistrarea mesajului în dosarul „Trimise” al contului oficial de poștă electronică al Băncii Naționale, în contul oficial de poștă electronică al Băncii Naționale a fost recepționată notificarea generată de sistemul de poștă electronică din care rezultă nerecepționarea mesajului de către destinatar, se consideră că actul sau înscrisul nu a fost notificat.

(10) În cazul în care niciuna din formele de notificare prevăzute la alin.(1) lit.a)–f) nu promite succes, actul sau înscrisul se consideră notificat dacă este disponibil la sediul Băncii Naționale. În acest caz, drept dovadă a notificării actului sau înscrisului servește comunicatul oficial al Băncii Naționale privind disponibilitatea actului sau înscrisului respectiv la sediul Băncii Naționale, comunicat care se publică pe pagina web oficială a Băncii Naționale și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în termen de 10 zile din data constatării că formele de notificare prevăzute la alin.(1) lit.a)–f) nu promit succes, iar

data notificării este considerată data publicării comunicatului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(11) Banca Națională nu are obligația să notifice actul sau înscrisul prin forma de notificare propusă de participantul la procedura administrativă.

[Art. 11² modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art. 11² introdus prin Legea nr.363 din 29.12.2022, în vigoare 20.07.2023]

Articolul 11³. Notificarea actelor și înscrisurilor către Banca Națională în cadrul procedurilor administrative

(1) Pentru actele și înscrisurile depuse la sediul Băncii Naționale se eliberează dovada înregistrării acestora.

(2) Actele și înscrisurile expediate Băncii Naționale prin intermediul furnizorului de servicii poștale, al serviciului de curierat sau prin fax se consideră notificate odată cu înregistrarea acestora în cadrul Băncii Naționale.

(3) În cazul actelor sau înscrisurilor transmise prin poștă electronică, data notificării este data înregistrării actului sau înscrisului de către Banca Națională. Banca Națională este obligată să comunice persoanei, prin același mijloc, numărul de înregistrare în cel mult două zile lucrătoare de la recepționarea mesajului în dosarul „Primate” al contului oficial de poștă electronică a Băncii Naționale.

(4) În cazurile prevăzute de actele normative ale Băncii Naționale, actele, înscrisurile, rapoartele periodice și alte informații pot fi notificate Băncii Naționale prin intermediul sistemelor informatice puse la dispoziție de Banca Națională, data notificării fiind considerată data recepționării actului prin sistemul informatic respectiv.

[Art. 11³ modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art. 11³ introdus prin Legea nr.363 din 29.12.2022, în vigoare 20.07.2023]

Capitolul II POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ

Articolul 12. Stabilirea politicii monetare și valutare

[Art. 12 abrogat prin [Legea nr.191-XVI din 30.06.2006](#), în vigoare 28.07.2006]

Articolul 13. Raportări anuale

[Art. 13 abrogat prin [Legea nr.33 din 06.03.2012](#), în vigoare 25.05.2012]

Articolul 14. Instrumentele politicii monetare

Pentru exercitarea atribuțiilor sale privind politica monetară și valutară, Banca Națională va lua măsuri, inclusiv cele descrise în prezentul capitol.

Articolul 15. Operațiuni de piață deschisă

Banca Națională poate efectua pe piețele financiare operațiuni cu creanțe emise de stat, de către Banca Națională sau cu orice alte creanțe prin cumpărarea, păstrarea și vânzarea lor (spot și forward). Operațiunile cu creanțele emise de stat pot fi efectuate de către Banca Națională numai pe piața secundară.

Articolul 16. Operațiuni valutare și alte operațiuni

Banca Națională are dreptul:

- a) să cumpere, să vîndă și să negocieze monede de aur, lingouri de aur și alte metale prețioase;
- b) să cumpere, să vîndă și să negocieze valuta străină, folosind activele indicate la articolul 53 alineatul (1);
- c) să cumpere și să vîndă bunuri de tezaur și alte valori mobiliare, emise sau garantate de către guverne străine și instituțiile financiare publice internaționale;
- d) să stabilească rata la care va cumpăra, vinde și va efectua operațiunile menționate la lit.a)–c).

Articolul 17. Rezerve obligatorii stabilite băncilor

(1) Banca Națională stabilește băncilor cerințele privind menținerea rezervelor obligatorii față de depozite și alte pasive similare, specificate în acest scop. Rezervele respective sunt menținute prin reținerea banilor în numerar în casa băncilor sau în conturile băncilor deschise la Banca Națională. Aplicarea sechestrului, suspendarea operațiunilor, aplicarea altor măsuri de asigurare, precum și aplicarea măsurilor de executare silită în privința mijloacelor bănești ce reprezintă rezerve obligatorii nu se admit.

(2) Banca Națională stabilește aceleași norme de rezerve obligatorii pentru pasive de același fel și determină modul lor de calcul. Cerințele față de menținerea rezervelor obligatorii și de majorarea lor intră în vigoare în termen de cel puțin 10 zile de la notificarea băncilor.

(3) Banca Națională poate remunera, inclusiv la rate negative, rezervele obligatorii menținute de bănci. Principiile și modul de remunerare a rezervelor obligatorii se stabilesc prin actele normative ale Băncii Naționale.

(4) În cazul nerespectării de către bănci a cerințelor stabilite privind rezervele obligatorii, Banca Națională le aplică o amendă la o rată egală cu rata de bază pe zi la data deficienței plus 0,2% înmulțită cu deficiența pentru toată perioada cât durează ea. Amenda se încasează în bugetul statului prin deducerea incontestabilă din contul băncii aflat la Banca Națională.

[Art. 17 modificat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art. 17 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

Articolul 18. Acordarea de credite băncilor

(1) Banca Națională poate acorda băncilor credite în condiții stabilite periodic de Banca Națională și garantate prin:

- a) valorile mobiliare emise de Guvern;
- b) valorile mobiliare emise de Banca Națională;

[Lit.c)-d) alin.(1) art. 18 abrogat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

e) depozitele și alte conturi la Banca Națională sau la o altă bancă acceptată de Banca Națională, reprezentând orice fel de active pe care Banca Națională le poate cumpăra, vinde și negocia;

f) alte active financiare eligibile stabilite de Banca Națională.

(2) Creditele arătate la alineatul (1) se pot acorda sub formă de avansuri, împrumuturi, cumpărări, vânzări ale instrumentelor financiare, pe bază competitivă sau necompetitivă.

[Alin.(2¹) art. 18 abrogat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

(3) Prevederile Codului administrativ nu sînt aplicabile procedurii de elaborare, aprobare, aplicare și retragere, revocare sau anulare a actelor Băncii Naționale emise în aplicarea alin.(2).

(4) Banca Națională stabilește și periodic aduce la cunoștința publicului:

- a) rata minimală a dobînzii la care ea acordă credite băncilor;
- b) criteriile obiective, conform cărora băncile vor fi eligibile pentru a li se acorda credite în mod competitiv.

(5) Banca Națională poate stabili rate diferențiate, plafoane pentru diferite categorii ale acestor tranzacții și termenele exigibilității lor.

[Art. 18 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art. 18 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

Articolul 18¹. Asistența de lichiditate în situații de urgență

(1) Pentru a menține stabilitatea sistemului financiar, Banca Națională poate acorda, la deplina sa discreție și în condițiile stabilite de către aceasta, băncilor solvabile și viabile care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate asistență de lichiditate în situații de urgență, garantată cu activele

indicate la art.18 alin.(1).

(2) Termenul pentru care se acordă asistența de lichiditate în situații de urgență este de pînă la 3 luni, cu posibilitatea extinderii acestuia, în mod excepțional, pentru o perioadă nu mai mare de un an de la data acordării, în condițiile stabilite de Comitetul executiv al Băncii Naționale.

(3) Asistența de lichiditate în situații de urgență se acordă la o rată a dobînzii superioară ratei aplicate de Banca Națională la operațiunile sale de creditare, inclusiv la facilitatea permanentă de creditare.

(4) Prevederile Codului administrativ nu sînt aplicabile procedurii de elaborare, aprobare, aplicare și retragere, revocare sau anulare a actelor Băncii Naționale emise în aplicarea alin.(1)–(3).

[Art.18¹ introdus prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

Articolul 18². Acordarea de împrumuturi Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar Banca Națională poate acorda Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar împrumuturi în condițiile art.16 alin.(1), (2) și (4) din [Legea nr.575/2003](#) privind garantarea depozitelor în sistemul bancar și în condițiile stabilite de Comitetul executiv al Băncii Naționale.

[Art.18² introdus prin [Legea nr.26 din 27.02.2020](#), în vigoare 20.03.2020]

Capitolul III PREVEDERI FINANCIARE

Articolul 19. Capitalul

(1) Capitalul Băncii Naționale include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile art.66 și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate.

(2) Capitalul statutar reprezintă suma capitalului autorizat și a fondului general de rezervă. Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini.

(3) Capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, alocat conform prevederilor art.20 alin.(5), din veniturile obținute conform articolului 64 alineatul (3) și/sau din contribuțiile Guvernului, pînă cînd mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, și este structurat după cum urmează:

- a) 1/3 – capitalul autorizat;
- b) 2/3 – fondul general de rezervă.

(4) Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atît pe parcursul, cît și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

(5) Fondul general de rezervă se utilizează în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor înregistrate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar.

(6) În cazul în care la finele anului financiar nivelul capitalului statutar scade sub 4% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale Băncii Naționale, transferă Băncii Naționale o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobînzii de piață, în volumul necesar pentru majorarea capitalului statutar pînă la 4% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale.

(7) Emisiunea și transferul către Banca Națională al contribuției de capital în valori mobiliare de stat se vor efectua într-o singură tranșă, pe parcursul anului următor, după înregistrarea unei mărimi a capitalului statutar mai mică de 4% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale.

[Art.19 modificat prin [Legea nr.42 din 06.03.2020](#), în vigoare 02.04.2020]

Articolul 20. Repartizarea profitului și acoperirea pierderilor

(1) Rezultatul exercițiului (profit/pierdere) al Băncii Naționale pentru fiecare an financiar va fi determinat conform prevederilor art.66.

(2) Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă rezultatul exercițiului obținut după:

- a) defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturi corespunzătoare de rezervă ale veniturilor

nerealizate;

b) acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, pînă cînd soldul acestora devine zero;

c) defalcarea veniturilor obținute conform articolului 64 alineatul (3) în capitalul statutar în limitele prevăzute la articolul 19 alineatul (3).

(3) Conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate vor fi create separat pentru fiecare sursă care a generat aceste venituri și vor fi utilizate pentru acoperirea pierderilor nerealizate ale perioadelor ulterioare, generate doar de sursele care au creat aceste rezerve.

(4) În cazul în care defalcarea veniturilor nerealizate și/sau acoperirea pierderilor nerealizate prevăzute la alin.(2) lit. a) și b) depășește profitul net, această depășire este acoperită din fondul general de rezervă în conformitate cu art.19 alin.(5).

(5) La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat pentru majorarea capitalului statutar în următorul mod:

a) dacă mărimea capitalului statutar, pînă la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire la finele anului financiar, constituie mai puțin de 4% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat în întregime pentru majorarea capitalului statutar în modul prevăzut la art.19 alin.(3);

b) dacă mărimea capitalului statutar, pînă la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire la finele anului financiar, constituie de la 4% pînă la 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, 50% din profitul disponibil pentru distribuire vor fi alocate pentru majorarea capitalului statutar în modul prevăzut la art.19 alin.(3), iar 50% din profitul disponibil pentru distribuire vor fi transferate la venitul bugetului de stat;

c) dacă mărimea capitalului statutar, pînă la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire la finele anului financiar, constituie mai mult de 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, profitul disponibil pentru distribuire va fi transferat în întregime la venitul bugetului de stat.

(6) Soldul profitului disponibil pentru distribuire se transferă la venitul bugetului de stat în termen de 15 zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale Băncii Naționale.

[Art.20 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.20 modificat prin [Legea nr.42 din 06.03.2020](#), în vigoare 02.04.2020]

Articolul 21. Devizul de cheltuieli

(1) Anual, toate cheltuielile administrative și investițiile capitale ale Băncii Naționale se prevăd în devizul de cheltuieli și, respectiv, în alocațiile pentru investiții, care se aprobă de către Consiliul de supraveghere și se verifică, în execuție, conform practicilor și procedurilor controlului și auditului intern.

(2) Legalitatea și regularitatea devizelor de cheltuieli și a alocațiilor pentru investiții ale Băncii Naționale se auditează de Curtea de Conturi. Auditul public extern al Curții de Conturi se va limita la examinarea eficienței operaționale a deciziilor luate de conducerea Băncii Naționale, excluzîndu-se cele ce țin de implementarea politicii monetare și valutare a Băncii Naționale și de gestionarea rezervelor internaționale ale statului.

[Art.21 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 21¹. Remunerarea serviciilor și operațiunilor Băncii Naționale

(1) Banca Națională poate percepe comisioane pentru activitățile permise conform prezentei legi, și anume: prestarea serviciilor bancare entităților eligibile, punerea în circulație a monedei naționale, efectuarea operațiunilor valutare, gestionarea de conturi și prestarea serviciilor de plată, oferirea accesului la infrastructurile administrate ale pieței financiare și la alte sisteme administrate. Comisioanele se stabilesc și se aplică conform prevederilor prezentei legi, reglementărilor Băncii Naționale și acordurilor încheiate cu entitățile și autoritățile care beneficiază de serviciile Băncii Naționale.

(2) Comisioanele sunt percepute de Banca Națională în vederea recuperării costurilor suportate de Banca Națională în legătură cu serviciile prestate și operațiunile realizate.

[Art.21¹ introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Capitolul IV

ORGANIZAREA ȘI ADMINISTRAREA

Articolul 22. Organele de conducere ale Băncii Naționale

(1) Organele de conducere ale Băncii Naționale sînt Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv.

(2) Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv sînt organe colegiale, activitatea acestora fiind reglementată de prezenta lege și de regulamentele Băncii Naționale.

(3) Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității Băncii Naționale.

(4) Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naționale și asigură realizarea independentă a atribuțiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege.

Articolul 23. Componența organelor de conducere, modul de numire și revocare a membrilor acestora

(1) Consiliul de supraveghere este compus din 7 membri după cum urmează:

- a) un președinte, care este și Guvernator al Băncii Naționale;
- b) un vicepreședinte, care este și prim-viceguvernator al Băncii Naționale;
- c) un membru, care este și viceguvernator al Băncii Naționale;
- d) patru membri, care nu sînt salariați ai Băncii Naționale.

(2) Comitetul executiv este compus din 5 membri, după cum urmează:

- a) un președinte, care este și Guvernator al Băncii Naționale;
- b) un vicepreședinte, care este și prim-viceguvernator al Băncii Naționale;
- c) trei membri, care sînt și viceguvernatori ai Băncii Naționale.

(3) Guvernatorul Băncii Naționale este numit de Parlament la propunerea Președintelui Parlamentului.

(4) Prim-viceguvernatorul și viceguvernatorii sînt numiți de Parlament la propunerea Guvernatorului Băncii Naționale.

(5) Membrul Consiliului de supraveghere indicat la alin.(1) lit.c) este numit de Parlament la propunerea Guvernatorului Băncii Naționale, iar membrii Consiliului de supraveghere indicați la alin.(1) lit.d) sînt numiți de Parlament la propunerea Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului, conform procedurii stabilite de către aceasta.

(6) Un candidat poate fi propus Parlamentului pentru numire nu mai mult de două ori în decursul unui an.

(7) Poate candida la funcția de membru al Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv persoana care deține cetățenia Republicii Moldova, are studii superioare, se bucură de o bună reputație, nu are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate, nu are în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din [Legea nr.325 din 23 decembrie 2013](#) privind evaluarea integrității instituționale, și, în cazul candidatului la funcția de membru al Consiliului de supraveghere, are o experiență de muncă de cel puțin 10 ani în domeniul financiar, juridic sau de audit ori într-o funcție științifică sau academică în aceste domenii ori, în cazul candidatului la funcția de membru al Comitetului executiv, are o experiență de muncă de cel puțin 10 ani în domeniul financiar sau monetar.

(8) Membrii Consiliului de supraveghere și cei ai Comitetului executiv sînt numiți în funcție pe un termen de 7 ani, cu posibilitatea reînnoirii mandatului. La expirarea mandatului, membrul Consiliului de supraveghere sau membrul Comitetului executiv rămîne în funcție pînă la numirea unui nou membru.

(9) Membrii Consiliului de supraveghere și membrii Comitetului executiv pot demisiona, cu condiția notificării în scris, cu 3 luni înainte, a Parlamentului. Orice membru al Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv își poate retrage notificarea cu privire la demisionare în termen de 3 luni de la data

notificării numai în cazul în care Parlamentul, până la data retragerii notificării, nu a numit un nou membru. Mandatul oricărui membru al Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv încetează la data numirii de către Parlament a noului membru sau la expirarea termenului de 3 luni de la data notificării dacă Parlamentul nu a numit un nou membru și notificarea nu a fost retrasă.

(10) Orice membru al Consiliului de supraveghere sau al Comitetului executiv poate fi revocat de către Parlament, conform procedurii prevăzute la alin.(11), numai în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile de exercitare a atribuțiilor sau a comis o abatere gravă.

(11) Președintele Consiliului de supraveghere este revocat la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul a 2/3 din numărul deputaților aleși. Revocarea celorlalți membri ai Consiliului de supraveghere și ai Comitetului executiv se face la propunerea Consiliului de supraveghere, înaintată ca urmare a demersului Guvernatorului Băncii Naționale, sau la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.

(12) Hotărîrea de revocare a membrului Consiliului de supraveghere sau a membrului Comitetului executiv poate fi atacată la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(13) Parlamentul numește membrii Consiliului de supraveghere și ai Comitetului executiv în funcțiile devenite vacante în termen de cel mult 3 luni de la survenirea vacanței funcției sau, în cazul prevăzut la alin.(9), în termen de cel mult 3 luni de la data notificării Parlamentului cu privire la demisionare.

[Art.23 modificat prin [Legea nr.364 din 29.12.2022](#), în vigoare 13.01.2023]

[Art.23 completat prin [Legea nr.74 din 26.04.2018](#), în vigoare 29.06.2018]

[Art.23 modificat prin [Legea nr.305 din 21.12.2017](#), în vigoare 12.01.2018]

[Art.23 completat prin [Legea nr.102 din 21.07.2016](#), în vigoare 12.11.2016]

[Art.23 modificat prin [Legea nr.134 din 17.06.2016](#), în vigoare 01.08.2016]

Articolul 24. Atribuțiile Guvernatorului

(1) Guvernatorul este responsabil de formularea inițiativelor în domeniul politicii monetare și valutare pentru a fi prezentate Comitetului executiv și de executarea lor. Guvernatorul organizează și conduce activitatea Băncii Naționale, activează, fără procură, în numele acesteia, o reprezintă în relațiile cu orice persoană juridică sau fizică atât în Republica Moldova, cât și în afara ei, emite ordine și dispoziții obligatorii pentru salariații Băncii Naționale, controlează executarea lor, semnează, direct sau prin persoane împuternicite de el, acordurile și alte acte încheiate de Banca Națională.

(2) În caz de absență sau de imposibilitate de îndeplinire a atribuțiilor, Guvernatorul este suplinit de prim-viceguvernator, iar în lipsa acestuia – de unul dintre viceguvernatori, care este abilitat conform reglementărilor interne ale Băncii Naționale. Guvernatorul poate transmite unele atribuții ale sale membrilor Comitetului executiv și conducătorilor de subdiviziuni ale Băncii Naționale.

Articolul 24¹. Cabinetul Guvernatorului și Corpul de control al Guvernatorului

(1) În îndeplinirea atribuțiilor, Guvernatorul poate fi asistat de un cabinet propriu, instituit la decizia acestuia.

(2) Guvernatorul poate decide instituirea Corpului de control al Guvernatorului.

(3) Prin derogare de la art.27 alin.(1) lit.g), Guvernatorul aprobă regulamentele interne de organizare și funcționare și alte reglementări interne cu privire la activitatea Cabinetului Guvernatorului și a Corpului de control al Guvernatorului.

[Art.24¹ introdus prin [Legea nr.47 din 14.03.2024](#), în vigoare 22.03.2024]

Articolul 25. Incompatibilități și restricții

(1) Membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale nu pot fi deputați, membri ai Guvernului, membri ai vreunui partid politic sau formațiuni social-politice, nu pot face parte din autoritatea judecătorească sau din administrația publică, nu pot desfășura ori participa la activități cu caracter politic, nu pot face agitație electorală în favoarea vreunui partid sau formațiuni social-politice.

(2) Membrii organelor de conducere și personalul Băncii Naționale nu pot exercita activități care ar putea genera un conflict de interese în procesul realizării de către aceștia a atribuțiilor de serviciu. Membrii Comitetului executiv nu pot exercita alte activități remunerate, cu excepția activităților didactice și științifice sau activităților prevăzute în regulamentul de funcționare al Comitetului executiv ori desemnărilor de către Banca Națională în temeiul Legii cu privire la redresarea și rezoluția bancară și al [Legii nr.92/2022](#) privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, caz în care mandatul se suspendă de drept.

(3) Membrii organelor de conducere, timp de un an după eliberarea lor din funcție, nu pot activa în calitate de membri ai organelor de conducere ale entităților reglementate și supravegheate de Banca Națională, cu excepția desemnărilor de către Banca Națională în temeiul Legii cu privire la redresarea și rezoluția bancară și al [Legii nr.92/2022](#) privind activitatea de asigurare sau de reasigurare.

(4) Membrii organelor de conducere dețin funcții de demnitate publică prin numire și se supun prevederilor aplicabile ale legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică, în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.

(5) Fără a aduce atingere prevederilor art.4 alin.(3) din [Legea nr.75/2020](#) privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, personalului cu atribuții directe de supraveghere și control îi este interzisă participarea în calitate de martor/expert/specialist în cadrul procedurilor administrative ale altor autorități publice, participarea în cadrul comisiilor de expertiză, precum și participarea în cadrul oricăror altor acțiuni de verificare care excedează atribuțiile și competențele conferite acestuia prin lege.

(6) Membrilor organelor de conducere și personalului Băncii Naționale le este interzisă deținerea cotelor de participare în capitalul social al entităților supravegheate.

[Art.25 modificat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art.25 completat prin [Legea nr.214 din 20.07.2023](#), în vigoare 03.08.2023]

[Art.25 completat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Articolul 26. Atribuțiile Consiliului de supraveghere

(1) În exercitarea competențelor privind supravegherea, prevăzute la art.22 alin.(3), Consiliul de supraveghere are următoarele atribuții:

a) aprobă raportul anual și situațiile financiare anuale ce urmează a fi prezentate de către Banca Națională autorităților competente;

b) adoptă standardele sistemului de control intern, verifică și evaluează în mod continuu funcționarea sistemului de control intern și a elementelor acestuia;

c) numește în funcție controlorul general, la propunerea Comitetului de audit, și stabilește condițiile de remunerare a acestuia, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție;

d) adoptă normele de etică profesională în Banca Națională;

e) determină fondul de salarizare al Băncii Naționale și nivelul salarizării membrilor Comitetului executiv, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție;

f) stabilește condițiile de acordare a creditelor pentru salariații Băncii Naționale;

g) stabilește valoarea nominală, designul bancnotelor și al monedelor metalice, modul de punere în circulație și condițiile de retragere a lor din circulație, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție;

h) înaintează propuneri vizînd majorarea capitalului Băncii Naționale, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție;

i) aprobă devizul de cheltuieli și alocațiile pentru investiții ale Băncii Naționale și monitorizează executarea acestora;

j) confirmă entitatea de audit selectată conform art.68;

k) determină cuantumul indemnizațiilor lunare ale membrilor Consiliului de supraveghere care nu sînt și membri ai Comitetului executiv, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție. Indemnizația lunară se stabilește în mărime de pînă la 50% din valoarea medie a veniturilor medii lunare obținute la Banca Națională în ultimele 12 luni de către membrii Comitetului executiv care dețin funcția

respectivă nu mai puțin de 12 luni la data stabilirii;

l) stabilește modul de creare și funcționare a Comitetului monetar, Comitetului de investiții, Comitetului de audit, Comitetului de supraveghere prudențială și a altor comitete care pot funcționa în cadrul Băncii Naționale;

m) aprobă, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție, înaintarea către Parlament a propunerilor de revocare din funcție a membrilor organelor de conducere, ca urmare a demersului înaintat de Guvernator;

n) aprobă regulamentele interne aferente exercitării atribuțiilor prevăzute la prezentul alineat, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor numiți în funcție;

o) emite avize, cu votul unanim al membrilor numiți în funcție, în cazul exercitării de către Guvern a competențelor în conformitate cu art.70¹.

(2) Consiliul de supraveghere poate solicita informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale doar Comitetului executiv, înaintînd acestuia o solicitare scrisă. Informațiile solicitate sînt transmise în adresa Consiliului de supraveghere prin decizia Comitetului executiv.

(3) Consiliul de supraveghere prezintă Parlamentului, cel puțin anual, rapoarte privind activitatea de supraveghere desfășurată.

[Art.26 modificat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art.26 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Articolul 27. Atribuțiile Comitetului executiv

(1) Comitetul executiv are următoarele atribuții:

a) stabilește politica monetară în stat, inclusiv nivelul ratelor dobînzii la instrumentele politicii monetare, condițiile de acordare a creditelor, tipul și nivelul rezervelor pe care băncile sînt obligate să le țină la Banca Națională;

b) stabilește politica valutară în stat și regimul cursului de schimb al monedei naționale;

c) adoptă actele normative ale Băncii Naționale și aprobă recomandările ce urmează a fi prezentate de Banca Națională autorităților competente;

d) aprobă, cu votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor prezenți la ședință, fiecare acordare de asistență de lichiditate în situații de urgență sau folosire a altor instrumente financiare în favoarea unei bănci, în conformitate cu art.18¹;

e) asigură implementarea hotărîrilor Consiliului de supraveghere, adoptate conform art.26;

f) decide asupra modului de eliberare a licențelor, autorizațiilor, permisiunilor, aprobărilor ce urmează a fi eliberate de Banca Națională conform legislației în vigoare;

g) planifică activitatea curentă a Băncii Naționale și adoptă reglementări interne cu privire la activitatea curentă a acesteia;

h) examinează, după caz, rezultatele controalelor efectuate la entitățile supravegheate de Banca Națională, adoptă hotărîrile aferente acestora;

i) hotărăște asupra emiterii creanțelor Băncii Naționale, volumului și condițiilor de emiterie a lor.

(2) Comitetul executiv exercită și alte atribuții care nu revin prin lege Consiliului de supraveghere sau nu sunt prevăzute la art.24.

(3) Ședințele Comitetului executiv se convoacă de președintele acestuia cel puțin o dată pe lună și se desfășoară conform prevederilor art.31. Ședințele pot fi convocate și la cererea scrisă a trei membri ai Comitetului executiv.

[Art.27 modificat prin [Legea nr.364 din 29.12.2022](#), în vigoare 13.01.2023]

[Art.27 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

Articolul 28. Comitetul de audit

(1) Comitetul de audit este creat prin hotărîre a Consiliului de supraveghere.

(2) Comitetul de audit este compus din 3 membri ai Consiliului de supraveghere care nu sînt salariați ai Băncii Naționale.

(3) Comitetul de audit are următoarele atribuții:

a) monitorizează procesul de raportare financiară a Băncii Naționale;
b) monitorizează eficiența sistemului de control intern și de management al riscurilor;
c) monitorizează și direcționează funcția de audit intern;
d) monitorizează independența și activitatea auditului extern;
e) participă la procesul de selectare a entității de audit indicate la art.68 alin.(1) și prezintă recomandări Consiliului de supraveghere privind confirmarea, mandatul și evaluarea activității entității respective.

(4) Domeniile detaliate de competență ale Comitetului de audit se stabilesc printr-un regulament intern, aprobat de Consiliul de supraveghere.

(5) Comitetul de audit prezintă Consiliului de supraveghere, cel puțin anual, rapoarte privind activitatea de monitorizare desfășurată, care vor conține recomandări pentru îmbunătățirea și dezvoltarea proceselor de activitate ale Băncii Naționale.

[Art.28 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 29. Exercițarea unor funcții ulterioare

[Art.29 abrogat prin [Legea nr.147 din 30.07.2015](#), în vigoare 21.08.2015]

Articolul 30. Posturi vacante în Consiliul de administrație

[Art.30 abrogat prin [Legea nr.147 din 30.07.2015](#), în vigoare 21.08.2015]

Articolul 31. Ședințele Consiliului de supraveghere

(1) Ședințele Consiliului de supraveghere sînt prezidate de Guvernator, iar în lipsa acestuia de primul-viceguvernator.

(2) Ședințele Consiliului de supraveghere se convoacă de Guvernator cel puțin trimestrial. Ședințele pot fi convocate și la cererea scrisă a 4 membri ai Consiliului.

(3) Decizia privind convocarea ședințelor Consiliului de supraveghere se comunică tuturor membrilor lui cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte, cu excepția situațiilor de urgență, cînd ședințele pot fi convocate urgent. Totodată se aduce la cunoștința membrilor Consiliului data, locul întrunirii și ordinea de zi.

(4) Fiecare membru al Consiliului de supraveghere are dreptul la un vot. Ședința este deliberativă dacă la ea sînt prezenți mai mult de jumătate din membrii numiți în funcție ai Consiliului, inclusiv Guvernatorul sau primul-viceguvernator.

(5) Ședințele Consiliului de supraveghere sînt secrete. Conform deciziei Consiliului toate sau o parte din hotărîrile sale pot fi aduse la cunoștința opiniei publice, ținîndu-se cont de prevederile cu privire la secretul profesional și cu privire la orice alt secret ocrotit de lege.

(6) Hotărîrile Consiliului se adoptă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor lui prezenți la ședință, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege sau de actele Băncii Naționale. Dreptul la vot aparține numai acelor membri ai Consiliului care s-au prezentat la ședință. În caz de paritate a voturilor votul președintelui ședinței este decisiv.

(7) Hotărîrile Consiliului de supraveghere se emit sub semnătura președintelui ședinței.

(8) Nici o hotărîre a Consiliului de supraveghere nu poate fi anulată din cauza că există posturi vacante în componența lui.

(9) Hotărîrile Consiliului de supraveghere rămîn valabile, indiferent de descoperirea ulterioară a unor neregularități legate de numirea membrului Consiliului în funcție, de eligibilitate sau de calificarea profesională.

(10) La fiecare ședință a Consiliului de supraveghere se întocmește un proces-verbal pe care îl semnează președintele ședinței și secretarul Consiliului.

[Art.31 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 32. Interesele personale ale membrilor organelor de conducere

(1) Membrii organelor de conducere, după numire și ulterior anual, trebuie să aducă la cunoștința

Consiliului toate interesele lor financiare directe sau indirecte și ale membrilor familiilor lor în modul stabilit de Consiliu.

(2) În cazul în care se examinează o problemă legată de astfel de interese, membrul organului de conducere le aduce la cunoștință Consiliului de supraveghere sau Comitetului executiv la începutul dezbaterilor și nu ia parte la examinarea și votarea acestei chestiuni. Totodată prezența lui se ia în considerare la stabilirea cvorumului.

Articolul 33. Auditul intern

(1) Banca Națională are un organ de audit intern, constituit din specialiști cu competențe în domeniile auditului, contabilității, finanțelor și tehnologiilor informaționale și condus de controlorul general.

(2) Controlorul general al Băncii Naționale se numește pe un termen de 5 ani de către Consiliul de supraveghere la propunerea Comitetului de audit și se destituie din funcție prin decizia motivată a Consiliului de supraveghere. Controlorul general poate să demisioneze cu condiția notificării președintelui Consiliului de supraveghere cu 3 luni înainte.

(3) Controlorul general, în comun cu specialiștii organului de audit intern:

a) stabilește procedurile de audit intern;

b) examinează și evaluează procesele de activitate, inclusiv calitatea metodelor de control și de gestiune a riscurilor, sistemele informatice utilizate, examinează alte subiecte, în scopul asigurării respectării cerințelor legislației în vigoare și ale normelor interne;

c) examinează situațiile financiare și executarea devizului de cheltuieli și alocațiilor pentru investiții ale Băncii Naționale, confirmând aceasta printr-un avis.

(4) Organul de audit intern este subordonat și raportează Consiliului de supraveghere.

Articolul 34. Personalul Băncii Naționale

(1) Comitetul executiv aprobă Regulamentul intern al Băncii Naționale.

(2) Guvernatorul angajează și concediază personalul Băncii Naționale în modul și condițiile stabilite de Comitetul executiv.

(2¹) Prin derogare de la prevederile alin.(2), Guvernatorul numește și eliberează din funcție personalul din Cabinetul acestuia și din Corpul de control al Guvernatorului, conform reglementărilor interne aprobate de către Guvernator.

(3) Comitetul executiv decide asupra remunerării personalului scriptic al Băncii Naționale în conformitate cu legislația. Banca Națională stabilește și menține sistemul de remunerare a angajaților săi într-un mod care, potrivit principiilor acceptate în practica internațională, asigură echitatea internă și competitivitatea externă, consolidarea capacităților instituționale, continuitatea activității și resurselor umane. În acest scop, nivelul de remunerare a angajaților Băncii Naționale nu este inferior nivelului de remunerare a posturilor similare ca impact și complexitate din sectorul bancar și/sau piața generală de servicii specializate.

(4) Prin derogare de la art.71 și 72 din [Codul muncii](#), Banca Națională îi poate detașa pe funcționarii săi la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare pe o perioadă de pînă la 5 ani.

(5) Funcționarii Băncii Naționale sînt obligați să declare orice împrumuturi, cu excepția celor permise de la Banca Națională, potrivit liniilor de raportare internă stabilite de normele de etică profesională în Banca Națională. Comitetul executiv poate stabili mărimile maxime ale împrumuturilor pe care angajații le pot primi de la alte bănci.

(6) Funcționarii Băncii Naționale sînt obligați să respecte prevederile art.7 alin.(2) din [Legea nr.325 din 23 decembrie 2013](#) privind evaluarea integrității instituționale.

[Art.34 modificat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art.34 completat prin [Legea nr.47 din 14.03.2024](#), în vigoare 22.03.2024]

[Art.34 modificat prin [Legea nr.305 din 21.12.2017](#), în vigoare 12.01.2018]

[Art.34 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

[Art.34 completat prin [Legea nr.102 din 21.07.2016](#), în vigoare 12.11.2016]

[Art.34 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

[Art.34 completat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 35. Garanții în exercitarea atribuțiilor

(1) Banca Națională, membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale, lichidatorul desemnat de aceasta, precum și personalul acesteia nu răspund civil, administrativ, contravențional sau penal pentru actele sau faptele îndeplinite ori pentru omisiunea îndeplinirii unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, inclusiv pentru efectuarea operațiunilor interne circumscrise exercitării acestor atribuții, cu excepția cazurilor în care instanțele judecătorești constată îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii de către aceste persoane, cu rea-credință, a oricărui act sau fapt legat de exercitarea atribuțiilor Băncii Naționale, care a cauzat prejudicii unor terți.

(2) La cererea persoanelor fizice prevăzute la alin.(1), Banca Națională suportă, în cazurile și în condițiile prevăzute de reglementările Băncii Naționale, cheltuielile ocazionate de participarea acestor persoane:

a) la proceduri penale, contravenționale, administrative sau civile, desfășurate în țară sau peste hotare, inițiate împotriva persoanelor fizice prevăzute la alin.(1) cu privire la acte sau fapte îndeplinite de către acestea ori omisiunea îndeplinirii a unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, inclusiv cu privire la operațiunile interne circumscrise exercitării acestor atribuții;

b) la proceduri penale, contravenționale, administrative sau civile, desfășurate în țară sau peste hotare, la care persoanele fizice prevăzute la alin.(1) participă în calitate de martor în legătură cu informațiile care le-au devenit cunoscute în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale;

c) la proceduri penale, contravenționale, administrative sau civile, desfășurate în țară sau peste hotare, care nu se încadrează în procedurile prevăzute la lit.a) și b) și la care persoanele fizice prevăzute la alin.(1) participă, inclusiv în calitate de martor, în legătură cu participarea anterioară la proceduri ce întrunesc condițiile prevăzute la lit.b).

(2¹) În cazul în care instanța de judecată a constatat, printr-o hotărâre irevocabilă, îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii, cu rea-credință, a oricărui fapt sau act legat de exercitarea atribuțiilor Băncii Naționale, care a cauzat prejudicii unor terți, sau comiterea unei infracțiuni în exercitarea calității de martor în cadrul procedurilor prevăzute la alin.(2) lit.b) și c), cheltuielile ocazionate prevăzute la alineatul (2) se compensează Băncii Naționale de către persoana în privința căreia a fost adoptată hotărârea respectivă dacă aceste cheltuieli au fost suportate de Banca Națională.

(2²) În sensul prezentului articol, prin cheltuieli ocazionate de procedurile penale, contravenționale, administrative sau civile se înțeleg, cel puțin, cheltuielile de asistență juridică și cheltuielile de expertiză, dacă reglementările Băncii Naționale nu prevăd și alte categorii de cheltuieli. În vederea stabilirii categoriilor de cheltuieli suportate, a cazurilor, condițiilor și a procedurii de suportare a acestor cheltuieli, Banca Națională va emite reglementări.

(3) Pentru actele sau faptele îndeplinite ori pentru omisiunea îndeplinirii unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, inclusiv pentru efectuarea operațiunilor interne circumscrise exercitării acestor atribuții, pornirea urmăririi penale împotriva membrului organului de conducere al Băncii Naționale, reținerea, aducerea silită, arestul și percheziționarea acestuia nu pot avea loc decât la ordonanța Procurorului General, cu autorizarea unui complet format din 3 judecători din cadrul Curții de Apel Chișinău. Acțiunile procesuale în privința membrului organului de conducere al Băncii Naționale, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, pot fi efectuate numai după emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale.

(4) Dispoziția alin.(1) se aplică și după încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă ale persoanelor prevăzute la alin.(1), pentru acte sau fapte îndeplinite de către acestea ori omisiunea îndeplinirii unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor în perioada în care au deținut statutul de angajat, lichidator sau membru al organului de conducere. Dispozițiile alin.(2)–(2²) se aplică și după încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă ale persoanelor fizice prevăzute la alin.(1), în legătură cu participarea acestora la procedurile prevăzute la alin.(2) lit.a)–c).

(5) În procedurile penale, Banca Națională pune la dispoziția persoanelor prevăzute la alin.(1), la

solicitarea acestora, toate informațiile și materialele necesare pentru asigurarea dreptului lor la apărare.

(6) Repararea prejudiciului cauzat de persoanele prevăzute la alin.(1) prin acte sau fapte îndeplinite ori prin omisiunea îndeplinirii unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, inclusiv pentru efectuarea operațiunilor interne circumscrise exercitării acestor atribuții, poate fi cerută doar de la Banca Națională.

(7) În cazul reparării de către Banca Națională, potrivit alin.(6), a prejudiciului cauzat de persoanele prevăzute la alin.(1), Banca Națională exercită dreptul de regres împotriva acestor persoane, proporțional gradului de vinovăție a acestora, numai în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, prin care este constatată îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii de către aceste persoane, intenționat și cu rea-credință, a oricărui act sau fapt legat de exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, inclusiv de efectuarea operațiunilor interne circumscrise exercitării acestor atribuții, care a cauzat prejudicii unor terți și prin care este stabilită extinderea răspunderii patrimoniale a acestor persoane.

[Art.35 modificat prin Legea nr.95 din 25.04.2024, în vigoare 03.05.2024]

[Art.35 modificat prin Legea nr.178 din 11.11.2021, în vigoare 29.11.2021]

[Art.35 modificat prin Legea nr.152 din 20.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

[Art.35 modificat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

[Art.35 modificat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 36. Păstrarea secretului profesional

(1) Membrii organelor de conducere, salariații Băncii Naționale, experții contabili, contabilii autorizați și alți specialiști numiți, potrivit legii, de aceasta să efectueze controlul, precum și auditorii sînt obligați să păstreze secretul profesional asupra oricărei informații ce reprezintă secret bancar, comercial, fiscal și alt secret ocrotit de lege, de care iau cunoștință în cursul executării obligațiilor lor. Aceste persoane sînt obligate să păstreze secretul profesional și după încetarea activității la Banca Națională sau după încetarea raporturilor de altă natură cu aceasta.

(2) Obligația de păstrare a secretului profesional se extinde și asupra informațiilor confidențiale create de Banca Națională în scopul ori în legătură cu exercitarea atribuțiilor ei, a căror divulgare ar putea afecta exercitarea atribuțiilor de bază ale Băncii Naționale ori ar putea dăuna interesului sau prestigiului persoanei la care se referă.

(3) Persoanele menționate la alineatul (1) pot folosi informația ce constituie secret profesional doar în scopul și în cadrul executării obligațiilor lor aferente atribuțiilor Băncii Naționale. Persoanele menționate nu au dreptul să folosească informațiile ce constituie secret profesional în interes personal sau în interesul unor terți, să divulge aceste informații sau să permită folosirea lor de către terți ori să permită accesul terților la informațiile respective.

(4) Informațiile ce constituie secret profesional pot fi divulgate sau furnizate în următoarele situații:

a) cînd există consimțămîntul expres al persoanei la care se referă informațiile;

b) cînd aceste informații urmează a fi publicate conform legislației;

c) în cazul furnizării acestor informații în formă sumară sau agregată, astfel încît nu poate fi identificată banca sau persoana la care acestea se referă;

d) în cazurile prevăzute la art.97 din [Legea nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor și la art.103 din [Legea nr.114/2012](#) cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, care se aplică în mod corespunzător;

e) în cadrul acordurilor de cooperare cu alte autorități publice sau din inițiativa Băncii Naționale, în scopul exercitării atribuțiilor specifice de supraveghere și control asupra respectării prevederilor legale;

f) în cazul furnizării acestor informații Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, necesare exercitării atribuțiilor acestuia;

g) în cadrul procedurilor legate de lichidarea silită a unei bănci, cu excepția informațiilor referitoare la terții implicați în acțiuni legate de lichidarea băncii respective;

h) cînd interesele Băncii Naționale necesită dezvăluirea acestor informații în cadrul unor proceduri judiciare;

i) la cererea băncilor centrale, organelor de supraveghere a pieței financiare și a sistemelor de plăți

din alte state, în condițiile alin.(6).

(5) Persoanele și organele competente să solicite și să primească informațiile ce constituie secret profesional sînt obligate să păstreze confidențialitatea acestora și le pot utiliza numai în scopul pentru care le-au solicitat ori pentru care li s-au furnizat, potrivit legii sau acordurilor încheiate, precum și sînt obligate să nu le furnizeze și să nu le divulge terților, cu excepția cazurilor de executare a obligațiilor prevăzute de lege.

(6) Informațiile ce constituie secret profesional pot fi furnizate băncilor centrale, organelor de supraveghere a pieței financiare, a sistemelor de plăți din alt stat în baza principiului reciprocității, în modul prevăzut de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de acordurile încheiate între Banca Națională și organele de supraveghere a pieței financiare și a sistemelor de plăți din alte state.

(7) Cînd informațiile ce constituie secret profesional provin dintr-un alt stat, acestea pot fi divulgate sau furnizate numai cu acordul expres al organului competent care le-a furnizat și, după caz, exclusiv în scopul pentru care s-a dat acest acord.

(8) Prin derogare de la prevederile alin.(1)–(7), în cazul schimbului de informații și al obligației de păstrare a secretului profesional în exercitarea de către Banca Națională a atribuției de licențiere, reglementare și supraveghere prudențială a băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state sunt aplicabile prevederile capitolului 3 din titlul V din [Legea nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor.

[Art.36 modificat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art.36 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Capitolul V

RELAȚIILE FINANCIARE CU ORGANELE STATULUI

Articolul 37. Bancherul și agentul statului

(1) Banca Națională acționează ca bancher și agent al statului și al organelor acestuia. Nici o tranzacție sau operațiune efectuată de Banca Națională nu poate avea ca rezultat acordarea de asistență financiară organelor menționate. Onorarea de către Banca Națională a obligațiilor Republicii Moldova care rezultă din calitatea de membru al Fondului Monetar Internațional nu se consideră acordare de asistență financiară statului sau organelor acestuia și nici creditare a statului. Băncii Naționale îi aparține orice sumă plătită de Fondul Monetar Internațional, dacă legea specială nu prevede altfel.

(2) Banca Națională este datoare să ofere Guvernului consultații în problemele monetare și financiare importante ce țin de competența sa, iar Guvernul este dator să ofere consultații Băncii Naționale în problemele ce țin de competența lui.

(3) Anual, la elaborarea proiectului bugetului de stat, Guvernul se consultă în problemele economice și financiare cu Banca Națională, care îi prezintă un raport în aceste probleme.

[Art.37 completat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

[Art.37 modificat prin [Legea nr.242 din 29.12.2015](#), în vigoare 29.01.2016]

Articolul 38. Consultări și informații asupra împrumuturilor sectorului public

Anual, Guvernul se consultă cu Banca Națională referitor la obiectivele sale în domeniul împrumuturilor interne și externe sectorului public pentru următorul an financiar, inclusiv la sumele și condițiile la care aceste împrumuturi vor fi contractate. Împrumuturile statului și organelor lui trebuie raportate Băncii Naționale în modul stabilit de bancă. Toate aceste împrumuturi se efectuează în conformitate cu legislația.

Articolul 39. Depozite și operațiuni de casă

(1) În baza unui demers al Guvernului, Banca Națională acceptă depozite de la Ministerul Finanțelor și de la alte organe ale statului, în condiții de piață, conform reglementărilor Băncii Naționale. În calitate de depozitar Banca Națională primește și eliberează bani, ține evidența conturilor și oferă orice

alte servicii financiare. Banca Națională efectuează plăți în limita soldului în conturile respective.

(2) Banca Națională poate autoriza alte bănci să accepte astfel de depozite la condițiile stabilite prin înțelegere mutuală.

(3) Impozitele, taxele și alte plăți obligatorii, care s-au vărsat de la contribuabili în conturile bugetului de stat și în fondurile speciale din băncile care îi deservesc, se transferă în contul unic Trezorerial (CUT) în Banca Națională sau în conturile respective ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale nu mai târziu de sfârșitul zilei ce urmează după ziua în care ele s-au vărsat. Pentru fiecare zi de întârziere băncile plătesc amendă în mărime de 5% din sumele transferate cu întârziere.

Articolul 40. Atribuțiile de agent al statului

Banca Națională, pe bază de acord cu Ministerul Finanțelor, acționează ca agent al statului pentru valorile mobiliare de stat emise în formă de înscriere în cont în ceea ce privește:

a) organizarea și desfășurarea, în numele Ministerului Finanțelor, a plasării valorilor mobiliare de stat pe piața internă;

[Lit.b) art.40 abrogată prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 30.07.2018]

[Lit.c) art.40 abrogată prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

d) acordarea consultanței Ministerului Finanțelor în dezvoltarea continuă a pieței valorilor mobiliare de stat;

e) alte operațiuni în conformitate cu obiectivul fundamental și atribuțiile de bază ale Băncii Naționale.

[Art.40 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art.40 în redacția [Legii nr.242 din 29.12.2015](#), în vigoare 29.01.2016]

Articolul 41. Interdicția creditării statului

Banca Națională nu va acorda împrumuturi și garanții sub orice formă statului sau organelor acestuia, inclusiv prin procurarea pe piața primară a valorilor mobiliare de stat sau prin acordarea de credite overnight. Interdicția privind procurarea și deținerea valorilor mobiliare de stat nu se răsfrânge asupra Depozitarului central unic al valorilor mobiliare.

[Art.41 completat prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

Articolul 42. Cumpărarea valorilor mobiliare emise de stat

Nici o prevedere din prezentul capitol nu poate interzice Băncii Naționale să cumpere și să vîndă, pe piața secundară, valorile mobiliare emise de stat:

a) cu condiția că Banca Națională va cumpăra, numai prin operațiuni de piață deschisă, valorile mobiliare emise de stat;

b) în legătură cu acordarea de credite băncilor.

[Art.42 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 43. Furnizarea informațiilor

Banca Națională primește de la organele statului toate informațiile și documentele financiare și economice, necesare exercitării atribuțiilor sale.

Capitolul VI

RELAȚIILE CU BĂNCILE PERSOANE JURIDICE DIN REPUBLICA MOLDOVA ȘI CU SUCURSALELE BĂNCILOR DIN ALTE STATE

[Denumirea cap.VI în redacția [Legii nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 44. Supravegherea și reglementarea activității băncilor persoane juridice din Republica

Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state

Banca Națională este unica instituție care efectuează licențierea, reglementarea și supravegherea, pe bază individuală și, după caz, pe bază consolidată, a băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state. În acest scop Banca Națională este împuternicită:

a) să emită actele normative necesare și să ia măsurile convenite pentru a-și exercita împuternicirile și atribuțiile ce decurg din prezenta lege, prin acordarea de licențe băncilor persoane juridice din Republica Moldova și sucursalelor băncilor din alte state și elaborarea de standarde de supraveghere a acestora și să stabilească modul de aplicare a actelor normative și măsurilor menționate;

b) să efectueze, prin intermediul funcționarilor săi sau al altor specialiști calificați antrenați în acest scop, controale asupra băncilor persoane juridice din Republica Moldova și sucursalelor băncilor din alte state, precum și să examineze registrele, documentele și conturile acestora, condițiile la care își desfășoară activitatea, și respectarea de către aceste instituții a legislației;

c) să ceara oricărei bănci persoană juridică din Republica Moldova și oricărei sucursale a băncii din alt stat sau oricărui salariat al acestora să furnizeze Băncii Naționale documentele, informațiile și datele necesare pentru exercitarea atribuției de licențiere, reglementare și supraveghere a activității acestora;

d) să dispună oricărei bănci persoană juridică din Republica Moldova și oricărei sucursale a băncii din alt stat măsuri de supraveghere sau să aplice sancțiuni și/sau măsuri sancționatoare conform prevederilor [Legii nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor;

e) să verifice, conform competențelor sale, în cadrul controalelor din oficiu și/sau pe teren veridicitatea informației prezentate de către băncile comerciale la biroul istoriilor de credit și corectitudinea utilizării rapoartelor de credit, inclusiv modul de obținere a consimțământului de la subiecții istoriilor de credit pentru furnizarea de informații către biroul istoriilor de credit și modul de obținere a rapoartelor de credit.

[Art.44 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

[Art.44 completat prin [Legea nr.149 din 14.07.2017](#), în vigoare 04.08.2017]

Articolul 45. Servicii de depozit

Banca Națională poate deschide conturi băncilor persoane juridice din Republica Moldova și sucursalelor băncilor din alte state și acceptă depozite de la ele în condițiile stabilite de ea, ce prevăd plata dobânzilor și stabilirea comisioanelor.

[Art.45 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 46. Reglementări prudențiale

Băncile vor îndeplini prevederile [Legii nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor și ale actelor normative ale Băncii Naționale emise în aplicarea acestora cu privire la cerințele prudențiale.

[Art.46 în redacția [Legii nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 47. Furnizarea informațiilor

(1) Băncile sînt obligate să furnizeze Băncii Naționale orice informații și date, solicitate de aceasta, necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale.

(2) Banca Națională poate publica aceste informații și datele agregate integral sau parțial pe categoriile băncilor clasificate conform genului lor de activitate.

Articolul 48. Clearing și decontări interbancare

[Art.48 abrogat prin [Legea nr.147 din 30.07.2015](#), în vigoare 21.08.2015]

Articolul 49. Rețeaua de informații

Banca Națională poate crea și întreține o rețea de informații pentru necesitățile sistemului bancar.

Capitolul VI¹

INFRASTRUCTURILE PIEȚEI FINANCIARE, SCHEMELE,

ARANJAMENTELE ȘI INSTRUMENTELE DE PLATĂ

[Denumirea modificată prin [Legea nr.292 din 19.10.2023](#), în vigoare 21.10.2023]

[Denumirea capitolului VI¹ în redacția [Legii nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

Articolul 49¹. Reglementarea, licențierea, autorizarea și monitorizarea infrastructurilor pieței financiare, schemelor, aranjamentelor și instrumentelor de plată care funcționează în Republica Moldova

(1) Banca Națională reglementează, licențiază, autorizează și monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată a căror funcționare stabilă și eficientă este esențială pentru stabilitatea financiară, pentru implementarea politicii monetare și promovarea încrederii publicului în efectuarea plăților fără numerar.

(2) Activitatea de monitorizare constă în:

a) obținerea de informații, inclusiv prin efectuarea controalelor, cu privire la arhitectura și funcționarea infrastructurilor pieței financiare prezente sau planificate, emiterea, acceptarea și utilizarea instrumentelor de plată și a monedei electronice;

b) evaluarea informațiilor obținute;

c) inducerea de schimbări ori dispunerea unor măsuri de remediere și a unor sancțiuni.

(3) În scopul reglementării, licențierii, autorizării și monitorizării infrastructurilor pieței financiare, a schemelor, a aranjamentelor și a instrumentelor de plată în Republica Moldova, Banca Națională are dreptul:

a) să adopte documente de politici și acte normative în care să stabilească principiile și modalitatea de organizare a monitorizării infrastructurilor pieței financiare, a schemelor, a aranjamentelor și a instrumentelor de plată;

b) să adopte acte normative care stabilesc condițiile și modul de licențiere și autorizare a administratorilor infrastructurilor pieței financiare și a autorităților de guvernanță a schemelor și a aranjamentelor de plată, precum și cerințele față de activitatea acestora în vederea punerii în aplicare a art.49⁴ alin.(8) și art.49⁵ alin.(8);

c) să adopte acte normative care stabilesc cerințe față de emitenții instrumentelor de plată în legătură cu emiterea și gestiunea acestor instrumente;

d) să solicite și să primească informații și rapoarte de la administratorii infrastructurilor pieței financiare, de la autoritățile de guvernanță a schemelor și a aranjamentelor de plată, de la participanții la acestea;

e) să efectueze controlul asupra activității administratorilor infrastructurilor pieței financiare, a autorităților de guvernanță a schemelor și a aranjamentelor de plată, a participanților la acestea;

f) să aplice măsuri de remediere și sancțiuni față de administratorii infrastructurilor pieței financiare, autoritățile de guvernanță a schemelor și aranjamentelor de plată și participanții la oricare dintre acestea.

[Art.49¹ în redacția [Legii nr.292 din 19.10.2023](#), în vigoare 21.10.2023]

[Art.49¹ în redacția [Legii nr.209 din 15.07.2022](#), în vigoare 05.08.2022]

[Art.49¹ modificat prin [Legea nr.208 din 12.10.2018](#), în vigoare 23.12.2018]

Articolul 49². Depozitarul central unic al valorilor mobiliare

Banca Națională instituie, reglementează activitatea și supraveghează Depozitarul central unic al valorilor mobiliare în conformitate cu [Legea nr.234/2016](#) cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

[Art.49² în redacția [Legii nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

Articolul 49³. Acordarea serviciilor de clearing și de plată

Banca Națională poate presta băncilor și altor instituții eligibile servicii de clearing (compensare) și de plată, precum și poate stabili reguli și emite acte normative respective.

Articolul 49⁴. Licențierea administratorilor infrastructurilor pieței financiare

(1) Persoana juridică care intenționează să opereze o infrastructură a pieței financiare pe teritoriul

Republicii Moldova înaintează Băncii Naționale o cerere de licențiere, inclusiv documentația justificativă aferentă, privind îndeplinirea permanentă a cerințelor aplicabile administratorilor infrastructurilor pieței financiare, stabilite în prezenta lege și în actele normative ale Băncii Naționale.

(2) Condițiile de licențiere se stabilesc în actele normative ale Băncii Naționale, care vor conține cel puțin următoarele:

a) cerințe privind regulile, procedurile și contractele elaborate/încheiate de administratorul infrastructurii pieței financiare și privind conformitatea acestora cu legislația aplicabilă în toate jurisdicțiile relevante;

b) cerințe generale privind guvernanta administratorului infrastructurii pieței financiare;

c) cerințe privind cadrul pentru gestionarea cuprinzătoare a riscurilor;

d) cerințe pentru gestionarea riscurilor financiare (riscul de lichiditate, riscul de credit, riscul general de afacere, riscul de garantare, riscul privind marjele, riscul de decontare finală, riscul privind decontarea fondurilor, riscul privind livrarea fizică a instrumentelor financiare, riscul privind gestionarea instrumentelor financiare, riscul privind segregarea și portabilitatea, riscul de custodie și de investiție);

e) cerințe privind gestionarea riscului operațional, inclusiv asigurarea rezilienței cibernetice;

f) cerințe privind criteriile de acces și participare, inclusiv participarea pe niveluri;

g) cerințe aplicabile conexiunilor între infrastructurile pieței financiare;

h) cerințe privind eficiența și eficacitatea activității infrastructurii pieței financiare;

i) cerințe privind procedurile și standardele de comunicare și privind transparența regulilor, a procedurilor și a comisioanelor infrastructurii pieței financiare;

j) cerințe privind situațiile de neîndeplinire a obligațiilor de către participanții la infrastructura pieței financiare.

(3) În termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea cererii, Banca Națională verifică plenitudinea documentației prezentate conform alin.(1) și informează persoana juridică solicitantă dacă documentația este completă.

(4) În cazul în care documentația este incompletă, Banca Națională stabilește un termen maxim în cadrul căruia persoana juridică solicitantă trebuie să completeze documentația, perioadă în care termenul prevăzut la alin.(3) se suspendă.

(5) Persoana juridică solicitantă trebuie să transmită, la solicitarea Băncii Naționale, orice alte informații, date, documente și declarații necesare pentru evaluarea respectării cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative ale Băncii Naționale.

(6) În termen de 6 luni de la depunerea documentației complete aferente cererii de licențiere, Banca Națională transmite persoanei juridice solicitante, în scris, o decizie motivată privind acordarea sau refuzul emiterii licenței de operare a infrastructurii pieței financiare.

(7) Banca Națională emite licența numai dacă este pe deplin convinsă că administrarea infrastructurii pieței financiare este sigură, completă, eficace, stabilă în timp, respectă reglementările și standardele relevante și nu are un impact negativ asupra funcționării sigure și eficiente a infrastructurii în cauză, asupra participanților la infrastructură și asupra sistemelor cu care aceasta interacționează, inclusiv asupra stabilității financiare.

(8) Administratorii infrastructurilor pieței financiare trebuie să asigure întrunirea condițiilor prevăzute la alin.(2) și (7) pe întreaga perioadă de valabilitate a licenței.

[Art.49⁴ introdus prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

Articolul 49⁵. Autorizarea autorităților de guvernanta a schemelor sau aranjamentelor de plată

(1) Persoana juridică care intenționează să opereze o schemă sau aranjament de plată pe teritoriul Republicii Moldova înaintează Băncii Naționale o cerere de autorizare, inclusiv documentația justificativă aferentă, privind îndeplinirea permanentă a cerințelor aplicabile autorităților de guvernanta a schemelor/ aranjamentelor de plată, stabilite în prezenta lege și în actele normative ale Băncii Naționale.

(2) Condițiile de autorizare se stabilesc în actele normative ale Băncii Naționale, care vor conține cel puțin următoarele:

a) cerințe privind regulile, procedurile și contractele elaborate/încheiate de autoritatea de

governanță a schemei/aranjamentului de plată și privind conformitatea acestora cu legislația aplicabilă în toate jurisdicțiile relevante;

b) cerințe generale privind governanța autorităților de governanță a schemelor/aranjamentelor de plată;

c) cerințe privind cadrul pentru gestionarea cuprinzătoare a riscurilor asociate schemelor sau aranjamentelor de plată;

d) cerințe privind gestionarea riscului operațional, inclusiv asigurarea rezilienței cibernetice;

e) cerințe privind criteriile de acces și de participare;

f) cerințe privind eficiența și eficacitatea schemei sau aranjamentului de plată;

g) cerințe privind proceduri și standarde de comunicare și privind transparența regulilor, procedurilor și comisioanelor stabilite în aplicarea schemei sau aranjamentului de plată.

(3) În termen de 20 de zile lucrătoare de la primirea cererii de autorizare, Banca Națională verifică plenitudinea documentației prezentate conform alin.(1) și informează persoana juridică solicitantă dacă documentația este completă.

(4) În cazul în care documentația este incompletă, Banca Națională stabilește un termen maxim în cadrul căruia persoana juridică solicitantă trebuie să completeze documentația, perioadă în care termenul prevăzut la alin.(3) se suspendă.

(5) Persoana juridică solicitantă trebuie să transmită, la cererea Băncii Naționale, orice alte informații, date, documente și declarații necesare pentru evaluarea respectării cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative ale Băncii Naționale.

(6) În termen de 6 luni de la depunerea documentației complete aferente cererii de autorizare, Banca Națională transmite persoanei juridice solicitante, în scris, o decizie motivată privind autorizarea sau refuzul emiterii autorizării de operare a schemei sau a aranjamentului de plată.

(7) Banca Națională emite autorizarea numai dacă este pe deplin convinsă că administrarea schemei sau a aranjamentului de plată este sigură, eficace, respectă reglementările și standardele relevante și nu are un impact negativ asupra participanților la schema sau aranjamentul de plată, asupra funcționării sigure și eficiente a sistemelor de plăți, a instrumentelor de plată, cu care aceasta interacționează, inclusiv asupra stabilității financiare.

(8) Autoritatea de governanță a schemei sau aranjamentului de plată trebuie să asigure întrunirea condițiilor prevăzute la alin.(2) și (7) pe întreaga perioadă de activitate.

[Art.49⁵ introdus prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

Articolul 49⁶. Retragera autorizăției autorităților de governanță a schemelor sau aranjamentelor de plată

(1) Banca Națională poate retrage autorizația eliberată autorităților de governanță a schemelor/aranjamentelor de plată în cazul în care autoritatea de governanță:

a) nu începe activitatea în termen de 24 de luni de la data eliberării autorizației;

b) renunță în mod explicit la autorizație sau nu a prestat niciun serviciu și nu a desfășurat nicio activitate în ultimele 6 luni;

c) a obținut autorizația prin declarații false sau prin alte mijloace ilicite;

d) nu mai îndeplinește condițiile în care i-a fost acordată autorizația și nu a luat măsurile de remediere solicitate de Banca Națională într-un termen prestabilit.

(2) În cazul lichidării benevole sau al încetării activității sale, autoritatea de governanță a schemei/aranjamentului de plată este obligată, cu cel puțin 30 de zile înainte de data preconizată pentru luarea hotărârii privind lichidarea benevolă sau încetarea activității, să solicite retragerea autorizației. Banca Națională, în termen de 60 de zile de la recepționarea solicitării de retragere a autorizației, hotărăște cu privire la retragerea autorizației după ce s-a încredințat că autoritatea de governanță:

a) dispune de un plan de încetare a activității, fără prejudicierea intereselor participanților la schemă/aranjament și ale utilizatorilor de servicii de plată;

b) va asigura executarea integrală și în termen a obligațiilor sale privind operațiunile procesate.

(3) Hotărârea privind retragerea autorizației intră în vigoare la data adoptării.

(4) Hotărârea motivată a Băncii Naționale privind retragerea autorizației se comunică în scris autorității de guvernanță a schemei/aranjamentului de plată respective.

(5) Autoritatea de guvernanță a schemei/aranjamentului de plată este obligată, în decurs de 3 zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii de retragere a autorizației, să depună la Banca Națională autorizația retrasă.

[Art.49⁶ introdus prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

Capitolul VII

REGLEMENTAREA OPERAȚIUNILOR VALUTARE

Articolul 50. Controlul valutar

Banca Națională, în calitate de organ al controlului valutar, efectuează, în limitele competenței sale, controlul asupra respectării legislației valutare.

Articolul 51. Reglementarea valutară

De competența Băncii Naționale în domeniul reglementării valutare țin:

a) emiterea de acte normative referitor la reglementarea (inclusiv autorizarea și raportarea) operațiunilor valutare ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv a băncilor și organelor de stat;

b) eliberarea și retragerea licențelor, supravegherea și reglementarea activității unităților de schimb valutar, inclusiv a băncilor;

[Lit.c) art.51 abrogată prin [Legea nr.147 din 30.07.2015](#), în vigoare 21.08.2015]

d) stabilirea metodei de determinare a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele străine.

Articolul 52. Raportarea operațiunilor valutare

Băncile, unitățile de schimb valutar (altele decât băncile), alte persoane juridice și fizice sînt obligate să raporteze Băncii Naționale despre operațiunile valutare în corespundere cu prevederile legislației valutare.

Articolul 53. Rezervele internaționale

(1) Banca Națională menține în bilanțul său rezervele internaționale ale statului care sînt reprezentate prin următoarele active:

a) aur monetar;

b) valută străină în formă de bancnote și monede metalice ori conturi bancare ținute peste hotare în valută străină;

b¹) drepturi speciale de tragere și rezerve în Fondul Monetar Internațional;

[Lit.c)-d) alin.(1) art.53 abrogate prin [Legea nr.174 din 11.07.2024](#), în vigoare 02.08.2024]

e) creanțe exprimate și achitabile în valută străină, emise sau garantate de statele străine, băncile lor centrale sau instituțiile financiare publice internaționale, precum și de acorduri de cumpărare forward și recumpărare încheiate cu sau garantate de acestea;

f) orice alte active recunoscute pe plan internațional, inclusiv valori mobiliare corporative.

(2) Criteriile principale pentru selectarea activelor de rezervă sînt siguranța sumelor de bază și lichiditatea.

(3) Banca Națională menține rezervele internaționale la un nivel care în viziunea sa este adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare a statului.

(4) În cazul diminuării rezervelor internaționale sau dacă Banca Națională apreciază că sînt pe cale de a diminua pînă la un nivel care ar periclita executarea politicii valutare sau îndeplinirea la timp a tranzacțiilor internaționale, Banca Națională va prezenta Parlamentului și Guvernului un raport privind situația rezervelor internaționale și cauzele care au condus sau pot conduce la diminuarea lor. Raportul

va conține și recomandări pentru remedierea situației.

(5) Banca Națională va continua să facă asemenea rapoarte și recomandări pînă nu va considera situația remediată.

[Art.53 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 54. Profiturile și pierderile valutare nerealizate

[Art.54 abrogat prin [Legea nr.382-XVI din 07.12.2006](#), în vigoare 22.12.2006]

Articolul 55. Acordurile internaționale de plată și de clearing

Banca Națională poate încheia acorduri de plată și de clearing sau orice alte contracte similare cu instituții de clearing centrale, publice sau private din alte țări, atît în numele propriu, cît și în numele și din însărcinarea organelor statului.

Capitolul VIII MONEDA NAȚIONALĂ

Articolul 56. Unitatea monetară

(1) Unitatea monetară a Republicii Moldova este leul moldovenesc. Un leu se divizează în 100 de bani.

(2) Leul moldovenesc este mijlocul legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 57. Dreptul de a emite bancnote și monede metalice

Banca Națională are dreptul exclusiv de a emite pe teritoriul Republicii Moldova bancnote și monede metalice ca mijloc de plată, precum și bancnote și monede metalice jubiliare și comemorative ca mijloc de plată și în scop numismatic.

Articolul 58. Mijlocul de plată

Bancnotele și monedele metalice, emise de Banca Națională ca mijloc de plată și care nu sînt retrase din circulație, trebuie să fie acceptate la valoarea lor nominală pentru plata tuturor datoriilor publice sau private pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 59. Caracteristicile monedei naționale

(1) Banca Națională stabilește valoarea nominală, dimensiunile, greutatea, designul și alte caracteristici ale bancnotelor și monedelor metalice, precum și ale bancnotelor și monedelor metalice jubiliare și comemorative, care sînt mijloc de plată în Republica Moldova.

(2) Bancnotele poartă semnătura guvernatorului Băncii Naționale.

(3) Orice reproducere color a bancnotelor și a monedelor metalice, cu dimensiunea de la 2/3 la 4/3, parțială sau integrală, în scop publicitar, de informare sau în alte scopuri comerciale se interzice.

[Art.59 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 60. Imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice

Banca Națională organizează imprimarea bancnotelor și baterea monedelor metalice, precum și a bancnotelor și monedelor metalice jubiliare și comemorative, și ia măsuri pentru păstrarea în siguranță a celor neemise în circulație, de retragere și distrugere a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație.

[Art.60 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 61. Schimbul monedei naționale

(1) Banca Națională poate efectua schimbul monedei naționale care este în circulație în Republica Moldova.

(2) Bancnotele și monedele metalice uzate sau necorespunzătoare circulației sunt retrase, distruse și înlocuite de Banca Națională cu alte bancnote și monede metalice.

(3) Banca Națională poate refuza să schimbe bancnotele și monedele metalice, dacă modul lor de prezentare nu corespunde normelor stabilite de ea.

[Art.61 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 62. Asigurarea circulației monetare

(1) Banca Națională asigură acoperirea necesităților circulației monetare cu bancnote și monede metalice.

(1¹) Banca Națională poate comercializa bancnote și monede metalice jubiliare și comemorative, precum și alte articole numismatice care conțin bancnote și monede metalice puse în circulație de aceasta.

(2) Banca Națională poate percepe comisioane la punerea în circulație a bancnotelor și monedelor metalice ca mijloc de plată și poate stabili prețul, diferit de valoarea nominală, pentru bancnotele și monedele metalice jubiliare și comemorative, precum și pentru articolele numismatice, la comercializarea acestora.

(3) În aplicarea prezentului articol, Banca Națională emite reglementări privind procedura de punere în circulație și retragere din circulație a bancnotelor și monedelor metalice, privind condițiile de depunere și retragere a numerarului de către bănci la/de la Banca Națională, privind comercializarea bancnotelor și monedelor jubiliare și comemorative și a altor articole numismatice, precum și privind comisioanele percepute la efectuarea acestor operațiuni.

[Art.62 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 63. Evidența monedei emise

Suma totală a bancnotelor și monedelor metalice în circulație se evidențiază în contabilitatea Băncii Naționale ca pasiv al acesteia. În pasiv nu se includ bancnotele și monedele metalice aflate în rezerva de numerar.

Articolul 64. Retragerea monedei naționale

(1) Banca Națională are dreptul exclusiv de a retrage din circulație orice bancnote sau monede metalice emise anterior.

(2) La expirarea perioadei de preschimbare bancnotele și monedele metalice retrase vor înceta să mai fie mijloc de plată.

(3) Suma totală a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație, dar nepreschimbate în perioada stabilită de Banca Națională se scade din totalul numerarului în circulație înregistrat în evidențele contabile și se înregistrează ca venit al Băncii Naționale.

Capitolul IX

SITUAȚIILE FINANCIARE. AUDITUL EXTERN. RAPOARTELE

Articolul 65. Anul financiar

Anul financiar al Băncii Naționale începe la 1 ianuarie și se termină la 31 decembrie.

Articolul 66. Evidența contabilă

Banca Națională are obligația de a ține contabilitatea și de a întocmi situațiile financiare în modul prevăzut de legislația în domeniul contabilității și raportării financiare și de standardele internaționale de raportare financiară, oferind o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a altor informații aferente activității acesteia.

[Art.66 în redacția Legii nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 67. Situațiile financiare

(1) La sfârșitul fiecărui an financiar, Banca Națională întocmește situațiile financiare anuale individuale și, după caz, consolidate, în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară și interpretările acestora, care sunt emise de Consiliul pentru standardele internaționale de

contabilitate.

(2) Banca Națională întocmește semestrial situații financiare condensate individuale și, după caz, consolidate, în conformitate cu Standardul internațional de contabilitate 34 „Situații financiare interimare”.

[Art.67 în redacția Legii nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 68. Auditul situațiilor financiare

(1) Situațiile financiare anuale ale Băncii Naționale sunt supuse auditului anual, în conformitate cu standardele internaționale de audit, care este efectuat de o entitate de audit independentă, cu renume și cu experiență recunoscută în domeniul auditului băncilor centrale.

(2) Entitatea de audit indicată la alin.(1) este confirmată de Consiliul de supraveghere după selectarea acesteia în conformitate cu reglementările Băncii Naționale privind selectarea și mandatul entității de audit pentru efectuarea auditului situațiilor financiare.

(3) Raportul auditorului se publică împreună cu situațiile financiare anuale ale Băncii Naționale.

(4) Aceeași entitate de audit nu poate efectua auditul situațiilor financiare anuale ale Băncii Naționale pentru o perioadă mai mare de 5 ani consecutivi.

[Art.68 în redacția Legii nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 69. Prezentarea și publicarea situațiilor financiare și rapoartelor

(1) Anual, până la data de 1 iulie, Banca Națională prezintă Parlamentului un raport care să includă informații privind:

- a) situațiile financiare confirmate de auditorul extern;
- b) activitatea și operațiunile sale pentru anul financiar încheiat;
- c) situația economică a statului.

(1¹) O copie a raportului se remite Președintelui Republicii Moldova pentru informare.

(2) Banca Națională prezintă trimestrial, în termen de până la 45 de zile de la sfârșitul trimestrului de gestiune, Parlamentului și Guvernului un raport ce conține analiza situației macroeconomice și o previziune pe termen mediu a inflației și a indicatorilor macroeconomici principali, care se publică în termenul indicat.

(3) Banca Națională poate publica situațiile financiare și rapoartele arătate la alineatele (1) și (2), precum și orice alte rapoarte sau studii financiare și economice.

(4) Banca Națională publică anual bilanța de plăți a statului.

(5) Banca Națională publică statistica balanței de plăți, statistica poziției investiționale internaționale și a datoriei externe a Republicii Moldova:

- a) date provizorii – trimestrial, în termen de 3 luni de la sfârșitul trimestrului de gestiune;
- b) date finale – anual, în termen de 9 luni de la sfârșitul anului de gestiune.

[Art.69 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.69 modificat prin [Legea nr.38 din 28.02.2020](#), în vigoare 14.05.2020]

[Art.69 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

Capitolul X DISPOZIȚII DIVERSE

Articolul 70. Dreptul preferențial

(1) Banca Națională dispune de dreptul preferențial și necondiționat de a satisface fiecare cerință a sa ajunsă la termen din orice conturi bancare sau din alte active pe care le menține:

- a) pe cont propriu;
- b) pe contul debitorului respectiv;
- c) ca gaj pentru asigurarea cerințelor sale;
- d) în orice alt mod.

(2) Banca Națională exercită dreptul sus-menționat prin deducerea datorilor din conturile bancare și vânzarea altor active la un preț rezonabil, acoperind cerințele din venitul net rezultat din vânzare. Exercițarea acestui drept în conformitate cu prezentul articol nu necesită acțiune în justiție. Nici un fel de

concurență între cerințe, inclusiv între cerințele bazate pe drept de proprietate, nu poate împiedica exercitarea acestui drept preferențial, cu excepția cazurilor când există dovezi clare că personalul Băncii Naționale a știut sau ar fi trebuit să știe că la momentul intrării acestor active, cu excepția celor bănești, în posesia Băncii Naționale, ele nu aparțineau debitorului respectiv."

Articolul 70¹. Bunurile Băncii Naționale

(1) Delimitarea bunurilor mobile pe domenii (domeniul public și domeniul privat) și atribuirea bunurilor mobile la domeniul public sau domeniul privat se realizează de Banca Națională, în modul stabilit de către Guvern, în baza listelor de inventariere.

(2) Deciziile privind transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor Băncii Naționale prin trecerea bunurilor dintr-un domeniu în altul, prin trecerea bunurilor de la Banca Națională în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, prin trecerea bunurilor mobile ale domeniului public și a bunurilor imobile de la Banca Națională către o autoritate publică/instituție publică se iau de către Guvern, cu avizul pozitiv al Băncii Naționale, doar în cazul în care nu afectează buna funcționare a Băncii Naționale și exercitarea atribuțiilor sale.

(3) Deciziile privind transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor mobile ale domeniului privat de la Banca Națională către o autoritate publică/instituție publică se iau de Banca Națională, în modul stabilit de Guvern, doar în cazul în care nu afectează buna funcționare a Băncii Naționale și exercitarea atribuțiilor sale.

(4) Prin derogare de la prevederile [Legii nr.121/2007](#) privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și ale [Legii nr.29/2018](#) privind delimitarea proprietății publice și fără a aduce atingere prevederilor care permit exercitarea de către Banca Națională a drepturilor de posesie, folosință sau dispoziție asupra bunurilor deținute de aceasta, Banca Națională exercită în mod exclusiv și nerestricționat drepturile de posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor ce constituie rezerve internaționale ale statului, asupra bunurilor achiziționate conform art.71 alin.(2) lit.c) din prezenta lege, precum și asupra bunurilor mobile utilizate în exercitarea atribuțiilor de politică monetară și valutară.

(5) Bunurile ce constituie rezerve internaționale ale statului nu pot fi supuse sechestrului, urmăririi silite, confiscării, rechiziției sau exproprierii.

(6) Competențele Guvernului prevăzute la alin.(2) nu se aplică în raport cu bunurile indicate la alin.(4).

(7) Banca Națională poate vinde activele neutilizate, care reprezintă imobilizări corporale și necorporale ce fac parte din domeniul privat al statului și sunt deținute de Banca Națională, în modul stabilit de către Guvern. Mijloacele financiare obținute din vânzarea bunurilor respective, după acoperirea cheltuielilor aferente vânzării acestora, se înregistrează ca venit al Băncii Naționale.

(8) Banca Națională nu poartă răspundere pentru obligațiile statului și obligațiile altor autorități sau instituții publice.

[Art.70¹ introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 71. Activități interzise

(1) Cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege, Banca Națională nu poate:

a) să acorde nici un fel de asistență financiară, fie în forma unui împrumut direct sau indirect, fie prin cumpărarea unui împrumut, participarea în cadrul unui împrumut sau utilizarea oricărui instrument din care rezultă oricare obligațiuni, preluarea unei datorii sau alte acțiuni analoage;

b) să practice activități comerciale, precum cumpărarea valorilor mobiliare ale societăților comerciale din Republica Moldova și achiziționarea oricărui drept de proprietate de natură financiară, comercială, agricolă, industrială în oricare alte scopuri decât pentru exercitarea atribuțiilor și pentru asigurarea necesităților de funcționare a Băncii Naționale.

(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), Banca Națională poate:

a) să facă investiții de capital în sumă de cel mult 20% din capitalul și rezervele sale în instituțiile care s-au angajat să ofere numai Băncii Naționale și altor bănci servicii privind evaluarea, gestionarea și menținerea gajului, prelucrarea și transmiterea de date, tipărirea instrumentelor financiare, operațiunile

de clearing, serviciile de curier și vânzarea de proprietăți;

[Lit.b) alin.(2) art.71 abrogată prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

c) să achiziționeze, în scopul acoperirii sumelor care îi sînt datorate, orice bunuri și să exercite drepturile și obligațiile aferente acestor bunuri, cu condiția ca ea să se elibereze de aceste bunuri cît mai curînd posibil;

d) să acorde credite oricărui salariat al său în baza regulamentului aprobat de Consiliul de supraveghere;

e) să constituie și să dețină pînă la 100%, dar nu mai puțin de 76% din capitalul social al Depozitarului central unic al valorilor mobiliare;

f) să exercite drepturile și obligațiile cu privire la bunurile mobile și imobile deținute, inclusiv prin desfășurarea, conform cadrului normativ aplicabil, a activităților de construire, reconstruire, restaurare, modernizare, consolidare, extindere sau demolare parțială în privința bunurilor imobile din domeniul public sau privat;

g) să perceapă plăți și comisioane în conformitate cu prezenta lege.

(3) Cumpărarea și deținerea de către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare a acțiunilor și a altor valori mobiliare nu constituie o activitate interzisă în sensul alin.(1).

[Art.71 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.71 modificat prin [Legea nr.114 din 15.08.2019](#), în vigoare 02.09.2019]

[Art.71 modificat prin [Legea nr.58 din 06.04.2017](#), în vigoare 14.04.2017]

[Art.71 completat prin [Legea nr.62 din 08.04.2016](#), în vigoare 06.05.2016]

Articolul 72. Colectarea de informații statistice

(1) Banca Națională colectează informațiile statistice primare, necesare realizării obiectivelor și îndeplinirii atribuțiilor sale, de la autoritățile competente ale statului, bănci și de la alte persoane juridice și fizice.

(2) Banca Națională contribuie la armonizarea regulilor și practicii de colectare, prelucrare și utilizare a datelor statistice în domeniul său de competență.

(3) Banca Națională stabilește prin regulament tipul informațiilor statistice primare necesare ei și modul de prezentare a lor, unitățile care sînt obligate să le prezinte Băncii Naționale, precum și condițiile de păstrare a secretului acestor informații.

(4) În îndeplinirea îndatoririlor sale, prevăzute la articolul 8 alineatul (1), Banca Națională poate publica datele statistice agregate de care dispune, integral sau parțial.

(5) Prevederile prezentului articol se referă și la compilarea și publicarea statisticii balanței de plăți, a poziției investiționale internaționale și a datoriei externe.

[Art.72 modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 73. Imunitatea față de impozite

[Art.73 abrogat prin [Legea nr.268-XVI din 28.07.2006](#), în vigoare 08.09.2006]

Articolul 74. Standarde privind gestionarea adecvată

(1) Banca Națională trebuie să-și exercite îputernicirile prevăzute de prezenta lege în mod echitabil, uniform și în conformitate cu practica gestionării adecvate. Banca nu poate folosi îputernicirile sale în scopuri ce depășesc competența și obiectivul său.

(2) Hotărârile Băncii Naționale, adoptate în conformitate cu prezenta lege, trebuie să fie imparțiale, întemeiate numai pe motive obiective și aduse la îndeplinire cu strictețe și corectitudine.

Articolul 74¹. Monitorizarea continuă

(1) Banca Națională exercită atribuții de monitorizare continuă a entităților supravegheate, în baza informațiilor care sunt furnizate Băncii Naționale în scop de supraveghere și în scop de evidență

statistică, la cererea Băncii Naționale sau regulat, la anumite intervale de timp, în forma specificată.

(2) Monitorizarea continuă nu reprezintă o procedură administrativă în sensul Codului administrativ și nici o procedură de control în sensul art.75¹ din prezenta lege.

[Art.74¹ introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 75. Sancțiuni, măsuri sancționatoare, măsuri de supraveghere și alte măsuri de remediere

(1) Banca Națională, în caz de constatare a încălcării legii sau a actelor sale normative, a condițiilor de licențiere, a cerințelor autorizațiilor, permisiunilor, aprobărilor și confirmărilor eliberate de Banca Națională (denumite în continuare *autorizații*), a neajunsurilor în activitate, a neexecutării sancțiunilor, măsurilor sancționatoare, măsurilor de supraveghere și măsurilor de remediere impuse (denumite în continuare *încălcări*), poate aplica următoarele sancțiuni:

a) măsuri sancționatoare și măsuri de supraveghere prevăzute de [Legea nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor;

a¹) sancțiunile prevăzute de art.35 din [Legea nr.308/2017](#) cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și de [Legea nr.75/2020](#) privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor;

b) emiterea unui avertisment în scris;

c) aplicarea și perceperea incontestabilă a amenzii unității de schimb valutar (alta decât banca) în mărime de la 10000 până la 40000 de lei;

c¹) aplicarea și perceperea incontestabilă a amenzii conform art.49¹ alin.(3) lit.f) în mărime de la 10000 de lei la 600000 de lei;

d) suspendarea parțială sau totală a activității;

d¹) suspendarea sau excluderea unui participant de la una sau mai multe infrastructuri ale pieței financiare, scheme sau aranjamente de plată;

e) retragerea licenței, autorizației.

(2) În urma constatării încălcărilor menționate la alineatul (1), Banca Națională poate aplica următoarele măsuri de remediere, măsuri sancționatoare și măsuri de supraveghere:

a) măsurile de remediere, măsurile sancționatoare și măsurile de supraveghere prevăzute de Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995;

b) emiterea prescripțiilor;

c) încheierea unui acord;

d) alte măsuri ce nu contravin legii și atribuțiilor Băncii Naționale.

(3) Sancțiunile prevăzute la alineatul (1) pot fi aplicate concomitent cu măsurile de remediere menționate la alineatul (2) sau independent de acestea.

(4) Avertismentul în scris prevede, de regulă, informarea despre încălcările constatate, cerința de lichidare în termenul stabilit a încălcărilor și recomandări privind modul de remediere a acestora, precum și atenționarea asupra posibilității de aplicare a unor sancțiuni mai aspre și/sau a măsurilor de remediere ori a măsurilor de supraveghere în cazul nelichidării în termenul stabilit a încălcărilor constatate sau în cazul comiterii repetate a acestora.

(5) Avertismentul poate fi aplicat concomitent cu aplicarea altei sancțiuni ori măsuri de remediere, ori măsuri sancționatoare, ori măsuri de supraveghere sau independent de acestea.

(6) Suspendarea parțială sau totală a activității are ca efect interzicerea pe o anumită perioadă a desfășurării unor activități/a tuturor activităților, a activității unor subdiviziuni sau a efectuării unor operațiuni/a tuturor operațiunilor pentru care s-a eliberat licența/autorizația. În cazul suspendării activității, nu se admite încheierea de contracte noi sau reîncheierea pe un termen nou a contractelor încheiate anterior, a căror executare este legată de desfășurarea activității suspendate, ori efectuarea pe viitor a tranzacțiilor sau operațiunilor interzise.

(7) Pe perioada suspendării activității, termenul de valabilitate al licenței/ autorizației eliberate pe un termen determinat nu se prelungește.

[Art.75 completat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.75 completat prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

[Art.75 modificat prin Legea nr.363 din 29.12.2022, în vigoare 20.07.2023]

[Art.75 modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 75¹. Constatarea încălcărilor

(1) Constatarea încălcărilor se efectuează de către personalul Băncii Naționale sau de către experții contabili, contabilii autorizați și alți specialiști calificați, antrenați în acest scop de Banca Națională (denumiți în continuare – *inspectori*), în cadrul controlului, inclusiv al inspecțiilor pe teren efectuate la sediile/adresele de desfășurare a activității ale entităților supravegheate și/sau monitorizate de către Banca Națională.

(2) Controlul indicat la alin.(1) cuprinde, fără a se limita la acestea, studierea și examinarea actelor de constituire, a regulamentelor și politicilor interne, a rapoartelor și dărilor de seamă, a actelor interne întocmite ca rezultat al operațiunilor efectuate, a documentelor contabile, a actelor de afaceri cu caracter extern și intern (contractelor, certificatelor, proceselor-verbale, cererilor, notelor informative etc.), inclusiv referitoare la acționarii, asociații, beneficiarii efectivi, clienții, contragenții persoanei supuse controlului, a altor documente și date, pe suport de hârtie și/sau în formă electronică.

(3) Controlul indicat la alin.(1) din prezentul articol se efectuează în temeiul deciziei Băncii Naționale, care se notifică persoanei supuse controlului. Prin derogare de la art.69 alin.(1) din [Codul administrativ nr.116/2018](#), controlul se consideră inițiat din data începerii controlului, stabilită în decizia privind efectuarea controlului.

(4) În cadrul controlului, Banca Națională poate desfășura inspecții pe teren. Inspecția pe teren se desfășoară în temeiul deciziei Băncii Naționale, care conține cel puțin următoarele informații: denumirea persoanei supuse controlului, datele privind inspectorii împuterniciți să efectueze inspecția pe teren, data începerii și durata acesteia. Inspecția pe teren poate fi efectuată în temeiul deciziei emise conform alin.(3) în cazul în care aceasta prevede desfășurarea inspecției pe teren și datele cu privire la inspecție prevăzute de prezentul alineat.

(5) Controlul asupra activității unității de schimb valutar se efectuează în condițiile [Legii nr.62/2008](#) privind reglementarea valutară, ținându-se cont de prevederile prezentului articol.

(6) Persoana supusă controlului este obligată să prezinte sau să ofere inspectorilor acces direct și liber, fără întârziere nejustificată, la informațiile solicitate de Banca Națională, inclusiv la informațiile digitalizate, programele, sistemele, aplicațiile și bazele de date.

(7) În cadrul controlului, cu excepția controlului menționat la alin.(8), persoanei supuse controlului i se notifică actul preliminar privind rezultatele controlului pentru prezentarea, după caz, în formă scrisă, în termen de 5 zile lucrătoare de la data notificării actului menționat, a obiecțiilor și explicațiilor, anexând, după caz, documentele relevante. În urma examinării obiecțiilor și a explicațiilor persoanei supuse controlului sau, după caz, în lipsa acestora se întocmește actul privind rezultatele controlului, care se notifică persoanei supuse controlului.

(8) În cadrul controlului asupra activității unității de schimb valutar se întocmește actul privind rezultatele controlului care se notifică persoanei supuse controlului.

(9) În cazul în care în baza rezultatelor controlului urmează să fie emisă o decizie defavorabilă pentru persoana supusă controlului sau pentru alți participanți la control, se aplică, în mod corespunzător, prevederile art.11 alin.(3⁴)–(3⁷).

(10) Prin derogare de la prevederile alin.(7) și (9) din prezentul articol, în cazul în care este considerată necesară emiterea de urgență a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în sistemul financiar, Banca Națională poate dispune aplicarea sancțiunilor și măsurilor fără a notifica, în prealabil, persoanei supuse controlului actul privind rezultatele controlului, fără a acorda acesteia termen pentru prezentarea obiecțiilor și a explicațiilor și fără a efectua audierea acestuia conform art.11 alin.(3⁴). În acest caz, prevederile art.11 alin.(3⁶) se aplică în mod corespunzător.

(11) Termenul general în care trebuie finalizată procedura de control, de la data începerii

controlului stabilită în decizia privind efectuarea controlului și până la data adoptării deciziei Băncii Naționale în baza rezultatelor controlului, este de 12 luni.

(12) Prin derogare de la prevederile alin.(11), termenul general în care trebuie finalizată procedura de control asupra organizațiilor de creditare nebancaară, asupra asociațiilor de economii și împrumut și asupra birourilor istoriilor de credit, de la data începerii controlului stabilită în decizia privind efectuarea controlului și până la data adoptării deciziei Băncii Naționale în baza rezultatelor controlului, este de 9 luni.

(13) Din motive justificate, termenul general prevăzut la alin.(11) și (12) poate fi prelungit, inițial, cu cel mult 3 luni în baza deciziei guvernatorului, a prim-viceguvernatorului sau a viceguvernatorului. În cazul în care obiectul controlului este de o complexitate deosebită și necesită mai mult timp pentru prelucrarea informațiilor sau documentelor, termenul procedurii de control poate fi prelungit suplimentar, prin decizia Comitetului executiv. Decizia privind prelungirea, inițială sau suplimentară, a termenului procedurii de control, împreună cu motivarea acesteia, se notifică persoanei supuse controlului.

(14) Banca Națională este în drept să stabilească în actele sale normative dispoziții suplimentare de desfășurare a controlului, inclusiv reglementări cu privire la drepturile și obligațiile persoanei supuse controlului și ale altor participanți la procedura respectivă.

[Art.75¹ în redacția Legii nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.75¹ modificat prin Legea nr.292 din 19.10.2023, în vigoare 21.10.2023]

[Art.75¹ modificat prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023]

[Art.75¹ completat prin [Legea nr.233 din 03.10.2016](#), în vigoare 04.10.2016]

Articolul 75². Aplicarea sancțiunilor, a măsurilor sancționatoare, a măsurilor de supraveghere și a măsurilor de remediere

(1) Sancțiunile, măsurile sancționatoare și măsurile de supraveghere față de bănci se aplică de către Banca Națională conform [Legii nr.202/2017](#) privind activitatea băncilor.

(1¹) Sancțiunile și măsurile de remediere care pot fi aplicate de Banca Națională față de subiecții prevăzuți de [Legea nr.114/2012](#) cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, alții decât băncile și sucursalele băncilor din alte state, se aplică de către Comitetul executiv. Sancțiunile și măsurile de remediere prevăzute la art.99 alin.(1) lit.a) și b), alin.(2) lit.g) și alin.(3) pct.1) și 2) din [Legea nr.114/2012](#) cu privire la serviciile de plată și moneda electronică pot fi aplicate de către guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorii Băncii Naționale.

(2) Sancțiunile și măsurile de remediere față de agenții controlului valutar, specificați la articolul 58 alineatul (2) literele b) și c) din [Legea nr.62-XVI din 21 martie 2008](#) privind reglementarea valutară, precum și față de titularii autorizațiilor eliberate de Banca Națională, se aplică de către guvernator, prim-viceguvernator, viceguvernatori, conducătorii subdiviziunilor Băncii Naționale cu competențe de supraveghere a subiecților respectivi, cu excepția celor de suspendare a activității și de retragere a licenței/autorizației care sînt de competența Comitetului executiv.

(2¹) Sancțiunile, măsurile sancționatoare și măsurile de supraveghere care pot fi aplicate de Banca Națională față de subiecții prevăzuți în [Legea nr.92/2022](#) privind activitatea de asigurare sau de reasigurare se aplică de către Banca Națională conform legii menționate.

(2²) Sancțiunile, măsurile sancționatoare, măsurile de supraveghere, măsurile de remediere și măsurile de stabilizare care pot fi aplicate de Banca Națională față de subiecții prevăzuți în [Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007](#), [Legea nr.122/2008](#) privind birourile istoriilor de credit și în [Legea nr.1/2018](#) cu privire la organizațiile de creditare nebancaară se aplică de către guvernator, prim-viceguvernator, viceguvernatori, conducătorii subdiviziunilor Băncii Naționale cu competențe de supraveghere a subiecților respectivi, cu excepția sancțiunilor care prevăd suspendarea activității sau a licenței, retragerea licenței ori radierea din registru, care sunt de competența Comitetului executiv.

(3) Comitetul executiv poate emite decizii privind aplicarea sancțiunilor, a măsurilor sancționatoare, a măsurilor de supraveghere, a măsurilor de remediere și a măsurilor de stabilizare în privința oricărei persoane supuse controlului.

(4) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 3 ani de la data comiterii încălcării, dacă legea

nu prevede altfel. În cazul încălcării continue, termenul de 3 ani începe să curgă de la data încetării încălcării. Curgerea termenului de 3 ani se suspendă pe perioada suspendării termenului procedurii de control.

(5) La individualizarea sancțiunilor se tine seama de gravitatea încălcărilor comise, de caracterul repetat, de circumstanțele personale și reale ale acestora. Se consideră repetată încălcarea comisă pe parcursul a 3 ani de la data aplicării sancțiunilor, a măsurilor sancționatoare, a măsurilor de supraveghere, a măsurilor de stabilizare sau a măsurilor de remediere pentru același tip de încălcare.

(6) Sancțiunile, măsurile sancționatoare, măsurile de supraveghere și măsurile de remediere se aduc la îndeplinire imediat după notificarea deciziei privind aplicarea acestora, dacă decizia respectivă nu prevede altfel.

[Alin.(7)-(8) art.75² abrogate prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Alin.(9) art.75² abrogat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

(10) Decizia privind aplicarea amenzii este un document executoriu.

(11) Decizia privind aplicarea amenzii se notifică persoanei supuse controlului în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii. În cazul neachitării amenzii în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii deciziei privind aplicarea amenzii, Banca Națională:

a) percepe incontestabil amenda entității supuse supravegherii prin deducerea sumei amenzii din conturile entității supuse supravegherii deschise la Banca Națională;

b) înaintează prestatorului de servicii de plată în care este deschis contul entității supuse supravegherii (alta decât banca) decizia respectivă, însoțită de ordinul incaso pentru perceperea incontestabilă a amenzii;

c) înaintează decizia respectivă (extrasul din decizie) spre executare executorului judecătoresc, în modul stabilit de [Codul de executare al Republicii Moldova](#), în cazul retragerii/restituirii deciziei respective din motivul lipsei sau insuficienței mijloacelor bănești în contul bancar al entității supuse supravegherii (alta decât banca), precum și în cazul aplicării amenzii față de alte persoane.

(12) Amenda se varsă la bugetul de stat.

(13) Decizia (extrasul din decizie) privind aplicarea amenzii, după perceperea integrală a acesteia, se restituie Băncii Naționale împreună cu mențiunea de executare.

(14) Persoana față de care s-au aplicat sancțiuni (altele decât retragerea licenței/autorizației), măsuri sancționatoare, măsuri de supraveghere și măsuri de remediere este obligată să înștiințeze Banca Națională despre lichidarea circumstanțelor care au condus la aplicarea sancțiunilor, măsurilor sancționatoare, măsurilor de supraveghere și măsurilor de remediere și, după caz, să întreprindă alte acțiuni prevăzute de decizia privind aplicarea sancțiunii, măsurii sancționatoare, măsurii de supraveghere și măsurii de remediere și de actele normative. Banca Națională are dreptul să verifice faptul lichidării circumstanțelor menționate.

(15) Persoana căreia i s-a retras licența/autorizația este obligată, în decurs de 10 zile lucrătoare, iar în cazul retragerii licenței băncii – în decurs de 3 zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii de retragere a licenței/autorizației, să depună la Banca Națională originalul licenței/autorizației retrase și copiiile autorizate de pe licență.

[Art.75² modificat prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

[Art.75² modificat prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023]

[Art.75² modificat prin [Legea nr.32 din 27.02.2020](#), în vigoare 02.05.2020]

Articolul 75³. Publicarea sancțiunilor

(1) Banca Națională publică, fără întârziere, pe pagina sa web oficială sancțiunile aplicate, precum și informațiile privind tipul și natura încălcării comise și privind identitatea persoanei fizice sau juridice sancționate, după notificarea acesteia cu privire la aplicarea sancțiunii. În cazul în care sancțiunea aplicată a fost contestată în condițiile legii, Banca Națională publică, fără întârziere, informațiile privind

etapa la care se află contestarea și rezultatul acesteia.

(2) Banca Națională publică sancțiunile, fără a indica identitatea persoanelor fizice sau juridice sancționate, în oricare dintre următoarele situații:

a) sancțiunea este aplicată unei persoane fizice și, în urma unei evaluări anterioare obligatorii, s-a constatat că publicarea datelor cu caracter personal este disproporționată;

b) publicarea ar pune în pericol stabilitatea piețelor financiare sau urmărirea penală în curs de desfășurare;

c) publicarea ar cauza, în măsura în care se poate stabili acest lucru, un prejudiciu disproporționat persoanelor fizice sancționate.

(3) În cazul în care Banca Națională consideră că situațiile prevăzute la alin.(2) pot înceta într-un termen rezonabil, aceasta poate amâna publicarea sancțiunilor conform alin.(1) pentru un astfel de termen.

(4) Informațiile publicate potrivit alin.(1) sau (2) din prezentul articol rămân pe pagina web oficială a Băncii Naționale pentru o perioadă de cel puțin 5 ani. Datele cu caracter personal sunt păstrate pe pagina web oficială a Băncii Naționale doar atât timp cât este necesar, cu respectarea prevederilor [Legii nr.133/2011](#) privind protecția datelor cu caracter personal.

[Art.75³ introdus prin Legea nr.174 din 11.07.2024, în vigoare 02.08.2024]

Articolul 76. Soluționarea litigiilor

Litigiile apărute între Banca Națională și alți subiecți se examinează de instanța de judecată competentă.

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 76¹.

(1) Anual, pentru anul bugetar respectiv, Guvernul și Banca Națională ajung la înțelegere cu privire la soldul datoriei statului contractate anterior de la Banca Națională.

(2) Prin derogare de la prevederile art.15 și 41, Comitetul executiv va aproba reperfectarea împrumuturilor în lei moldovenești acordate anterior statului și acceptarea reemisiunii valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior.

(3) Împrumuturile reperfectate se garantează cu creanțe negociabile la dobânda pieței și cu termenul de exigibilitate corespunzător termenului împrumuturilor pe care le garantează, emise și livrate de stat Băncii Naționale. Pentru fiecare împrumut reperfectat și pentru fiecare tranșă a valorilor mobiliare de stat reemise, între Guvern, în persoana Ministerului Finanțelor, și Banca Națională se încheie un acord. În acord se specifică suma de bază a împrumutului reperfectat sau a valorilor mobiliare reemise, termenul, dobânda și alte comisioane.

Articolul 77.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

- [Legea nr.599-XII din 11 iunie 1991](#) cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);

- [Hotărârea Parlamentului nr.600-XII din 11 iunie 1991](#) despre punerea în aplicare a Legii Republicii Moldova cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;

- [Hotărârea Parlamentului nr.667-XII din 24 iulie 1991](#) cu privire la aprobarea Statutului Băncii Naționale a Moldovei;

- [Legea nr.884-XII din 23 ianuarie 1992](#) despre introducerea unei modificări în Legea cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;

- Hotărârea Parlamentului nr.976-XII din 19 martie 1992 privind numirea domnului Leonid Talmaci în funcția de Guvernator al Băncii Naționale de Stat a Moldovei;

- Articolul 4 punctul (1) din [Hotărârea Parlamentului nr.1201-XII din 19 noiembrie 1992](#) cu privire la

soluționarea problemelor social-economice expuse în raportul Prim-ministrului;

- [Legea nr.1202-XII din 19 noiembrie 1992](#) privind modificarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);

- [Legea nr.1234-XII din 15 decembrie 1992](#) pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;

- [Hotărârea Parlamentului nr.1235-XII din 15 decembrie 1992](#) privind modificarea articolului 19 din Statutul Băncii Naționale de Stat a Moldovei;

- [Legea nr.125-XIII din 27 mai 1994](#) pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);

- Hotărârea Parlamentului nr.125a-XIII din 27 mai 1994 despre punerea în aplicare a Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei);

- Hotărârea Parlamentului nr.128a-XIII din 27 mai 1994 pentru modificarea punctului 5 din Hotărârea Parlamentului despre punerea în aplicare a Legii cu privire la Banca Națională de Stat a Moldovei;

- [Hotărârea Parlamentului nr.281-XIII din 11 noiembrie 1994](#) privind modificarea și completarea Statutului Băncii Naționale de Stat a Moldovei (Banca Națională a Moldovei).

(3) Se propune Președintelui Republicii Moldova să anuleze [Decretul din 4 iunie 1991](#) cu privire la Banca Națională a Moldovei.

[Alin.(4) art.77 abrogat prin [Legea nr.378-XIV din 30.04.1999](#), în vigoare 20.05.1999].

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 21 iulie 1995.

Nr.548-XIII.

---

* Republicată în temeiul art.V al [Legii nr.147 din 30 iulie 2015](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.224-233, art.451.

Modificată și completată prin legile Republicii Moldova:

- 1) [Legea nr.1009-XIII din 22.10.1996](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.80, art.757;
- 2) [Legea nr.1554-XIII din 25.02.1998](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.44-46, art.320;
- 3) [Legea nr.165-XIV din 21.10.1998](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.100-102, art.615;
- 4) [Legea nr.248-XIV din 24.12.1998](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.5-6, art.35;
- 5) [Hot. Curții Constituționale nr.9 din 18.02.1999](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.22-23, art.15;
- 6) [Legea nr.378-XIV din 30.04.1999](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.50-52, art.234;
- 7) [Legea nr.1338-XIV din 27.10.2000](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.146, art.1090;
- 8) [Legea nr.330-XV din 24.07.2003](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.170-172, art.709;
- 9) [Legea nr.136-XV din 06.05.2004](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.91-95, art.482;
- 10) [Legea nr.154-XVI din 21.07.2005](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.126-128, art.611;
- 11) [Legea nr.191-XVI din 30.06.2006](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.116-119, art.541;
- 12) [Legea nr.268-XVI din 28.07.2006](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.142-145, art.702;
- 13) [Legea nr.382-XVI din 07.12.2006](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.195-198, art.926;
- 14) [Legea nr.231-XVI din 02.11.2007](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.180-183, art.693;
- 15) [Legea nr.273-XVI din 07.12.2007](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.84-85, art.288;
- 16) [Legea nr.109-XVI din 16.05.2008](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.107-109, art.419;
- 17) [Legea nr.108-XVIII din 17.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.193-196, art.609;
- 18) [Legea nr.127-XVIII din 23.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.197-200, art.664;
- 19) [Legea nr.63 din 23.04.2010](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.75-77, art.213;
- 20) [Legea nr.181 din 19.12.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.1-6, art.4;

- 21) [Legea nr.33 din 06.03.2012](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.99-102, art.330;
- 22) [Legea nr.31 din 07.03.2013](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.69-74, art.223;
- 23) [Hot. Curții Constituționale nr.31 din 01.10.2013](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.252-257, art.38;
- 24) [Legea nr.343 din 24.12.2013](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.17-23, art.54;
- 25) [Legea nr.108 din 19.06.2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.238-246, art.539;
- 26) [Legea nr.187 din 28.09.2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.310-312, art.626;
- 27) [Legea nr.147 din 30.07.2015](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.224-233, art.451.